

ISSN 1452 - 3477

Гласник

ИНЖЕЊЕРСКЕ КОМОРЕ СРБИЈЕ

БРОЈ 26-27 ГОДИНА VII БЕОГРАД, јун 2012.

www.ingkomora.rs

КРУПАН ПЛАН

„Награда је знак да нисам узалуд живео“

странице: 11-13

СКУПШТИНА

Једна од успешнијих година

странице: 14-18

ОТВАРАЊЕ

Нишлије и Новосађани у сопственим кућама

страница: 21

**ПРОФЕСОР ДР ДРАГОСЛАВ ШУМАРАЦ,
ПРЕДСЕДНИК ИНЖЕЊЕРСКЕ КОМОРЕ СРБИЈЕ**

Потписана Декларација о сарадњи регионалних комора

Поштоване колегинице и колеге,

Инжењерска комора Србије је у протеклом периоду имала велики број активности од којих ћу поменути најзначајније, док ћете о осталим читати на наредним страницама „Гласника“.

У четвртак, 31. маја 2012. године, одржана је Девета редовна седница Скупштине Инжењерске коморе Србије. Присустовало је 70 од 120 чланова Скупштине. На седници је усвојен Извештај о финансијском пословању, Извештај о раду Управног одбора и Извештај о раду Надзорног одбора Инжењерске коморе Србије у 2011. години.

Велико задовољство ми је да вас обавестим да су прибављени пословни простори у Нишу и Новом Саду у власништву Коморе, а у току припрема је за куповину простора у Суботици, Крагујевцу, Краљеву и Ваљеву. Тим поводом, 27. априла 2012. године организовали смо свечано отварање Регионалне канцеларије у Нишу на којој су присуствовали представници ресорног Министарства, директори јавних предузећа, представници струковних удружења, чланови Управног и Надзорног одбора и бројни чланови Коморе.

На састанку представника регионалних комора, који је одржан 2. јуна 2012. године у Црној Гори у Перасту, потписана је Декларација о сарадњи, остваривању професионалних оправа, стварању бољих радних услова и омогућавању мобилности чланства између Инжењерске коморе Србије, Коморе овлашћених архитеката и инжењера Македоније, Инженерске зборнице Словеније, Хрватске коморе грађевинских инжењера и Инжењерске коморе Црне Горе.

На прослави “Дан Инжењерске коморе Србије”, која ће се одржати 14. јуна 2012. године по шести пут доделићемо годишње награде најбољим инжењерима у три категорије – за животно дело, за изузетно достигнуће у струци из делатности чланова Коморе и за остваривање изузетних резултата на почетку стручне каријере. Добитник Награде за животно дело је проф. Божидар Петровић, дипл.инж.арх., за огроман допринос на подручју архитектонског пројектовања и урбанистичког планирања. Ове године доделићемо пет награда за изузетно достигнуће у струци из делатности чланова Коморе. Добитници су др Небојша Стефановић, дипл.пр.планер, за изузетна достигнућа у раду у области израде просторних планова посебне намене, јединица локалне самоуправе и регионалног нивоа, тим који чине Мартин Штајнскилер, изво-

ђач радова и Виктор Маркељ, пројектант Моста на Ади у Београду, затим тим Зоран Костић, Слободан Митровић, Милорад Стевановић, и Дамир Пецо, дипломирани грађевински инжењери, за Мост код Бешке, Јасна Лојаница, дипл.инж.арх. и Ранка Јовановић, дипл.грађ.инж., за пројекат “Главни поштански центар Београд у Земуну”, мр Борис Глигић, дипл.грађ.инж. и Светислав Синђелић, дипл.грађ.инж., за пројектовање и изградњу помичне хале за потребе изградње новог железничког моста преко Велике Мораве код Ђуприје. Награда за остваривање изузетних резултата на почетку стручне каријере доделиће се мр Николи Крунићу, дипл.пр.планеру, за унапређење методологије израде и примене просторних планова формирањем GIS база података.

Користим прилику да најавим један битан догађај. У периоду од 25. до 27. јуна 2012. године у просторијама Коморе у Београду организоваћемо Прву интернационалну конференцију механике оштећења (The First International Conference on Damage Mechanics - ICDM1). Конференција ће окупити водеће едукаторе, истраживаче и стручњаке поводом размене идеја о напретку механике лома и оштећења.

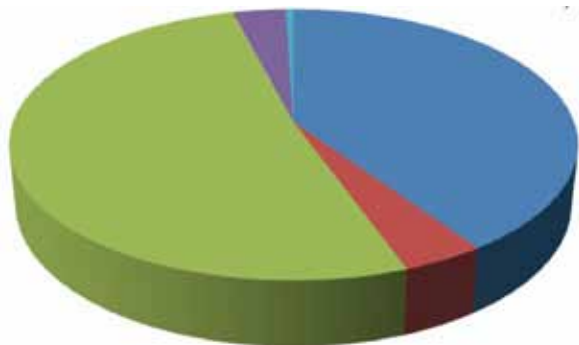
По први пут смо организовали обуку из области енергетске ефикасности зграда која је трајала у периоду од 07. априла до 05. маја 2012. године на Машинском факултету у Београду. Обуку је похађало 336 полазника, а први стручни испит ће се организовати у јуну односно прве лиценце из ове области ће се издавати у јулу 2012. године. Следећи испитни рок ће се организовати у новембру, а пријављивање кандидата ће трајати до 1. септембра ове године.

Извршни одбори матичних секција пројектаната и извођача радова, 20. априла 2012. године, донели су Одлуку о расписивању избора за чланове регионалних одбора подсекција матичних секција пројектаната и извођача радова. Избори су почели 15. маја, а завршиће се најкасније до 30. јуна ове године. Иначе, избори су до сада одржани у Београду, Чачку, Ваљеву, Суботици и Краљеву.

Комора је кроз Конкурс за суфинансирање пројеката матичних секција урбаниста, пројектаната и извођача радова, подржала и финансијски помогла пројекте, односно разне научно – стручне скупове, стручне публикације и часописе, које су од интереса за струку и њено чланство.

У периоду од 24. до 26. маја 2012. године, одржан је традиционални скуп “Forum urbanum – сајам урбанизма” у Ивањици, на којем је присуствовало око стотинак чланова Коморе.

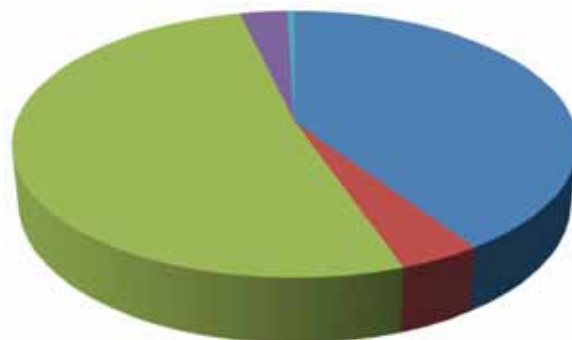
ЧЛАНОВИ КОМОРЕ ПО МАТИЧНИМ СЕКЦИЈАМА*

■ извођачи радова	14918	■ Пројектанти	18991
■ извођачи радова (виша)	1488	■ Урбанисти	1299
		■ Планери	196

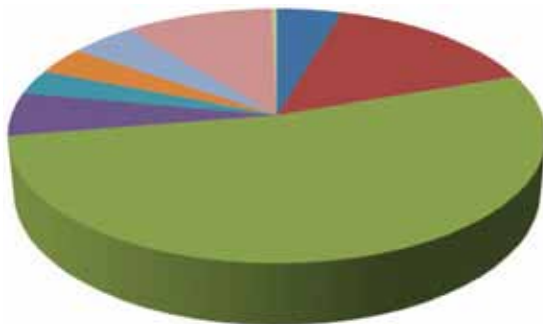
*ЧЛАН КОМОРЕ ИСТОВРЕМЕНО МОЖЕ БИТИ ЧЛАН ВИШЕ МАТИЧНИХ СЕКЦИЈА

ЛИЦЕНЦЕ ЧЛАНОВА КОМОРЕ

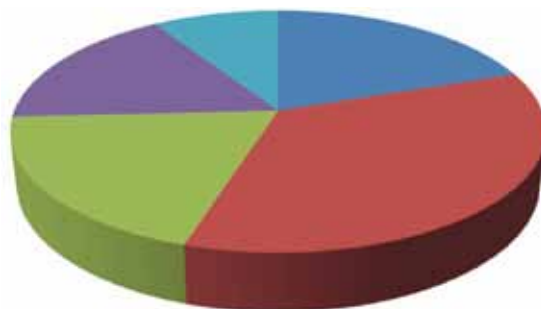
■ Извођачи	16526	■ Урбанисти	1303
■ Извођачи (виша)	1636	■ Планери	196
■ Пројектанти	20991	■ укупно	40652

ЧЛАНОВИ КОМОРЕ ПО РЕГИОНИМА

■ Суботица	1121	■ Чачак	860
■ Нови Сад	3685	■ Краљево	1114
■ Београд	12876	■ Ниш	2544
■ Крагујевац	1351	■ Косовска Митровица	88
■ Ваљево	785	■ укупно	24438

ЧЛАНОВИ КОМОРЕ ПО СТРУКАМА

■ Архитеката	4827	■ Машинаца	4110
■ Грађевинаца	8568	■ Осталих струка	2201
■ Електроинжењера	4732	■ Укупно	24438

Владичански двор Жичке епархије у Краљеву, најновије остварење проф. Божидара Петровића, овогодишњег добитника Награде за животно дело Инжењерске коморе, фото Станко Костић

БРОЈЧАНО СТАЊЕ ЧЛАНСТВА 05. ЈУН 2012.

Укупан број чланова Коморе	24.438
Број издатих лиценци за одговорног планера	196
Број издатих лиценци за одговорног урбанисту	1.303
Број издатих лиценци за одговорног пројектанта	20.991
Број издатих лиценци за одговорног извођача радова:	18.162
лица са високом стручном спремом	16.526
лица са вишом стручном спремом	1.636
УКУПАН БРОЈ ИЗДАТИХ ЛИЦЕНЦИ	40.652

ISSN 1452 - 3477 Инжењерска комора Србије је основана Законом о планирању и изградњи („Службени гласник РС“ бр. 47/2003) ради унапређења услова за обављање стручних послова у области просторног и урбанистичког планирања, пројектовања, изградње објеката и других области значајних за планирање и изградњу

CIP - Каталогизација у публикацији Народне библиотеке Србије, Београд • Гласник Инжењерске коморе Србије • COBISS SR-ID • Број 26-27 • Година VII • јун 2012. • Адреса редакције: Булевар војводе Мишића бр. 37. • Телефон: 011 655 7410; Факс: 011 2648 523 • E-mail: info@ingkomora.rs; www.ingkomora.rs • Редакција: др Драгослав Шумарац, главни и одговорни уредник; мр Тихомир Обрадовић, заменик главног уредника; Радос О. Драгутиновић, одговорни уредник; Милана Миловић, секретар редакције; Драган Ерцег, графички уредник; коректор, Наталија Урошевић; Тодор Предраговић, фоторепортер • Жиро рачун ИКС: 160-40916-33 • Тираж: 24.600 примерака • Овај број „Гласника“ штампан је јуна 2012. године • Штампана: Ротографија - Суботица.

ИЗЛОЖБА „АРХИЕНАЛЕ 7 – ТРИЈЕНАЛЕ 2012“ – ВРАЊЕ, 24. ФЕБРУАР – 2. МАРТ

Одлична изложба, још боља предавања

У организацији Инжењерске коморе Србије и Друштва врањских архитеката, у периоду од 24. фебруара до 2. марта 2012. године одржана је традиционална манифестација „Архиенале 7 – тријенале 2012“, на коме је учествовало 26 аутора и три ауторска тима из Пчињског округа, са радовима насталим у периоду од 2009. до 2012. године. Представљени су радови из области урбанизма, архитектуре и ентеријера. Изложба „Архиенале 7 – тријенале 2012“ је била одлична, а пратила су је још боља предавања.

Врањско „Архиенале“ није само изложба радова архитеката и урбаниста, већ је то манифестација употпуњена пратећи програм састављеним од неколико предавања, јавне трибине, презентације фирми и њихових производних програма. На овогодишњој манифестацији стручној и широј јавности презентован је трогодишњи приказ радова архитеката и студената архитектуре са територије Пчињског округа. Овога пута реализована је и једна гостујућа изложба „Скандинавска архитектура – модели становања за будућност“ у организацији Друштва архитеката Београда. Отварање изложбе пратило је око 200 људи, током осам дана рајања изложбу је видело преко 500 гледалаца, док је стручна предавања на пратећим програмима посетило 180 Врањанаца.

Манифестација „Архиенале 7 – тријенале 2012“ је отворена у петак 24. фебруара трибином у Великој сали града, која је била посвећена Развојним пројектима општина у Пчињском округу. Акцентован је рад радне групе за инфраструктуру: израда планских докумената за град Врање, инфраструктурно унапређење и посебан осврт на значај стратешког планирања. Друга тема присутне је ближе упознала са Географским информационом системом (ГИС), као рачунским системом који је способан за интегрисање, складиштење, уређивање, анализу и приказ географских информација и његовом применом у истраживању, управљању и планирању. Трибина је затворена презентацијом компаније „Кингспан“ са темом: Изаолациони кровни, зидни и фасадни системи.

Изложба „Архиенале 7 – тријенале 2012“ била је реализована у Галерији Народног музеја у Врању, док су на отварању присутне поздравили

архитекте Саша Петровић и Данијела Бандовић, испред организационог одбора, затим, Татјана Ђорђевић, дипл. грађ. инж. у име Инжењерске коморе Србије, Зоран Најдић испред Градске управе и Зоран Стојевић, председник Друштва врањских архитеката. Изложбу је отворио проф. др Милосав Дамјановић, председник Скупштине ИКС.

Манифестација је настављена у суботу 25. фебруара презентацијом фирме „Потисје-Кањижа“ члан групе „Тондах“ са темом: Зашто и како користити цреп „Тондах“. У понедељак 27. фебруара одржано је предавање „Енергетска ефикасност у плановима“. Предавач је био Слободан Петровић, директор ЈП Завод за урбанизам Врања. У уторак 28. фебруара, гост из Крагујевца, Александар Рудник Милановић, ди. одржао је предавање „Могућности урбане обнове градских центара на примеру града Крагујевца са примерима реализације градова из ЕУ“. Након предавања презентацију је одржала

Награде за пет „Вароши и варошица“

Пројекат „Вароши и варошице Србије“ организовале су и реализовале две националне институције Инжењерска комора Србије (ИКС) и Републичка агенција за просторно планирање (РАПП). На списку локалних самоуправа које су обухваћене Конкурсом било је 33 насеља чији се број становника кретао од 10.000 до 20.000. Анкетни неанонимни конкурс „Вароши и варошице Србије“ расписан је током јуна 2011. године, пријављивање радова је трајало до 1. јула, док су комплетни пројекти у РАПП-у били 15. новембра. Жирија за спровођење Конкурса радио је у саставу - проф. др Милица Бајић Брковић, председница, проф. др Борислав Стојков, проф. др Владимир Мацура, проф. др Владан Ђокић, др Едвард Јакопин и доц. др Велимир Шећеров и 19. децембра 2011. године доделио пет награда.

I награда - у бруто износу од 500 000 динара додељена је раду на тему Мајданпека који су реализовали - др Синоша Вукићевић, д.п.п. Ана Граовац, д.и.а, мр Јасмина Ђокић Павков, д.и.а и Дејан Јокић, д.и.а.

II награда - у бруто износу од 300 000 динара, освојио је рад на тему Беле Цркве чији су аутори Драгомир Тодоровић, д.и.а., Јулија Јовановић, д.и.а., Угљеша Тодоровић, д.и.а. и Живота Јевтовић, д.и.а.

III награда - у бруто износу од 200 000 динара припало је раду на тему Опова, а коју су реализовали - Мила Вучићевић, д.и.а, Ђенђи Самарџија, радиестезиста, Јелена Поповић, д.и.а, мр Маринко Вучићевић, д.и.а.

Први откуп у бруто износу од 100 000 динара припао је раду на тему Кањиже који су реализовали - проф. др Љубица Комазец, др Радмила Марјанов Пањевић.

Други откуп у бруто износу од 100 000 динара, добио је рад на тему Петровца на Млави, чији су аутори - Сузана Милошевић, д.п.п. и Валентина Филипковић, д.и.а.

Награде најбољим радовима и ауторима уручене су 14. децембра 2011. године у просторијама републичке агенције за просторно планирање у Београду.

Радован Радовић

Архитекта Александар Рудник Милановић, гост из Крагујевца, одржао је предавање о потреби обнављања централних делова града, које је било добро посећено

фирма "ЈУБ" са темом: "Енергетска ефикасност кроз ЈУБ-ова решења са примерима правилне санације објеката". У среду 29. фебруара презентацију је одржала фирма "Сика" доо са темом: "Најновије технологије течних полиуретанских мембрана". У четвртак 1. марта предавање је одржао Горан Митровић, виши кустос Народног музеја у Врању. Тема предавања је била "Заштита

Археолошког налазишта Градиште - Давидовац, Коридор 10". Изложба је затворена у петак 2. марта округлим столом који је био посвећен локалној проблематици у смислу спровођења усвојених планова. „Архиенале 7 – тријенале 2012“ помогли су Град Врање, РТВ Врање, Би-Вода и Универзал банка.

Александар Панчић

„ЗЕМЉОТРЕСНО ИНЖЕЊЕРСТВО И ИНЖЕЊЕРСКА СЕИЗМОЛОГИЈА“ - ДИВЧИБАРЕ, 22-24. МАЈ

Струка разменила искуства

На Дивчибарама је од 22. до 24. маја одржано Треће научно-стручно међународно саветовање са темом „Земљотресно инжењерство и инжењерска сеизмологија“. Предавачи су били водећи домаћи и инстрани експерти, а обрађено је 14 тема: Сеизмолошко мерење и изучавање земљотреса у Србији и окружењу, Сеизмички hazard, микрозонирање, примена савремених информационих технологија, Карактеризација терена, моделирање динамичке конструкције са тереном, Теренска и лабораторијска опрема и мерења динамичких својстава тла и стена, Динамичке анализе грађевинских конструкција изложених деловањима земљотреса, Сеизмичка отпорност постојећих објеката, посебно историјских споменика – поуке из догођених земљотреса, Методи и критеријуми димензионисања конструкција изложених деловањима земљотреса, Понашање тла и стенских маса под деловањем земљотреса, Понашање материјала и елемената конструкција под деловањима земљотреса, Интеракција – конструкција-темељ-тло, Пасивна и активна заштита конструкција од деловања земљотреса, Санација и ојачања (retrofit) конструкција изложених деловањима земљотреса, Усаглашавање постојећих прописа са европским нормама EN 1998 (EC8) и Остале тематске области земљотресног инжењерства, правне и остале мере.

После тродневног рада у потпуности су испуњени постављени циљеви овог интернационалног научно-стручног саветовања, на коме су се окупили грађевински инжењери, истраживачи сеизмолози и стручњаци других струка који се баве сеизмологијом и земљотресним

инжењерством у нашој Земљи и окружењу ради размене искустава и резимирања резултата истраживања и праксе у овој области. Презентираним стручним темама, још више динамичним расправама, не само са говорнице Саветовања, него и у непосредним контактима експерата, створени су услови за доношење Документа са националним параметрима и усвајање Европских норми и пратеће регулативе које важе у земљама Европске уније. Такође је учињен „крупан корак“ ка будућој широкој размени искустава и методологији рада стручњака различитих профила који се баве истраживањем, пројектовањем и грађењем сеизмички отпорних конструкција, и да укаже на главне правце развоја земљотресног инжењерства и инжењерске сеизмологије у нашој земљи и региону.

Све ово је од изузетног значаја с обзиром да наша земља спада у сеизмички активна подручја, па се при пројектовању и грађењу објеката различите намене морају применити прописи и методологије којима се обезбеђује њихова сеизмичка отпорност. У том смислу, у првом реду, потребно је користити адекватне улазне податке који зависе од локалних услова терена и сеизмичности појединих подручја, а затим и адекватне методе пројектовања и грађења. Зато се користе информациони системи, базе података, записи и искуства из прошлих земљотреса и технички прописи и Препоруке појединих Удружења. Сада је веома актуелно прилагођавање наших техничких прописа Европским нормама - Еврокодима (EN 1998 из 2004. године).

Милован Пауновић

ГОДИШЊЕ НАГРАДЕ ЗА АРХИТЕКТУРУ КОМПАНИЈЕ „НОВОСТИ“

Победио Центар за посетиоце „Лепенски вир“

Најуспешније архитектонско дело реализовано у прошлој години је Центар за посетиоце „Лепенски вир“ архитеката Марије Јовин и Сенише Темеринског, док је најбољи студентски рад „Музеј на Старом сајмишту“ Јелене Николић.

На овогодишњи конкурс за архитектуру компаније „Новости“, који наставља традицију „Борбине награде за архитектуру“, приспело је 126 радова, од којих 16 остварења у „сениорској“ конкуренцији, а 110 у категорији студентских радова. У најужем избору су били: Центар за посетиоце „Лепенски вир“, Марије Јовин и Сенише Темеринског, вртић „Плава птица“ (комбинована дечија установа у Београду) архитеката Дарка и Миленије Марушић и реализовани пројекат реконструкције „Небојшине куле“ аутора Јована Митровића, Дејана Миљковића и Бранка Павића.

Од 110 студентских радова, за које је Жири констатовао знатно виши квалитет него годину дана

раније, у најужој конкуренцији су била три студентска рада - пројекти Милице Тасић и Анђеле Карабашевић, док је за најбољи проглашен пројекат Јелене Николић - „Музеј на Старом сајмишту“. Жири је радио у саставу: професор Бранислав Митровић, дописни члан САНУ, др Александар Кадијевић, архитекте Слободан Малдини, Ирена Виденов и Вања Милетић и Манојло Вукотић, генерални директор и главни уредник „Новости“.

Када је реч о раду Јелене Николић оцена је Жирија да је то студиозан рад који садржи све пројектантске елементе, од урбанизма, концепције, до архитектуре здања и ентеријера, а употребом силових материјала остварује ликовно снажан израз. Објекат тако има карактер места на коме се налази и изазива снажан осећај код посматрача. Музеј је замишљен у ширем урбаном контексту Старог сајмишта, на левој обали Саве.

Радован Радовић

34. САЛОН АРХИТЕКТУРЕ - 28. МАРТ – 30. АПРИЛ

„Гран при“ за Кулу Небојшу

34. Салон архитектуре трајао је у Музеју примењене уметности од 28. марта до 30. априла и стручној и културној јавности презентирао близу две стотине експоната – пројеката, макета, књига и студентских радова.

Највеће признање 34. Салона - Гранд при припао је Дејану Миљковићу, Јовану Митровићу и Бранку Павићу за Кулу Небојшу и део приобалног бедема Београдске тврђаве.

Стручни жири који је радио у саставу Владан Ђокић, председник, Марија Хелстром Рајме, Владимир Лојаница, Васа Ј. Перовић и Ајла Селенић наградио је укупно 12 аутора за шест дела.

У категорији Архитектура лауреати су Бранислав Митровић и Јелена Кузмановић за Породичну кућу у улици Косте Војиновића у Београду, и Миленија Марушић и Дарко Марушић за вртић Плава птица. Добитници награде у категорији Архитектура пројекти су Михаило Тимотијевић и Мирослава Петровић Балубчић за пројекат „Парка индустријског наслеђа Сењски рудник“ у близини Деспотовца, као и Мирјана Беркеш и Зорана Марковић за пројекат реконструкције Преводнице Шебешфок. У категорији Гости салона - дело у иностранству награђени су Ана Џокић и Марк Нилен за Културно-развојни пункт бр. 1 фавела Моравиа, Меделин у Колумбији. Драга-

на Стевановић и Оливера Станковић освојиле су награду у категорији Ентеријер за Радни атеље Студио С у Београду, а награда у категорији Публикације припала је Марији Јосифовски и Оливери Станковић. Овогодишњи Салон архитектуре одвија се под слоганом „У огледалу... Дођи и огледај се...“ и требало је да представи одраз различитих архитектонских достигнућа и трагања, те да афирмише оно што је у архитектури важно и добро урађено. Већ више од тридесет година пролећни месеци март и април протичу у знаку Салона архитектуре који је прворазредни архитектонски и културни догађај у нашој средини и својеврсно „огледало“ различитих архитектонских достигнућа и трагања. Ова атрактивна и реномирана манифестација окупља архитекте из земље, регије и иностранства и афирмише изабрану слику савремене архитектонске сцене, усмеравајући нашу пажњу на оно што је важно и на оно (у архитектури) што је добро урађено. Салон сваке године у свом пратећем програму представља велики број гостију из земље и иностранства, отвара бројне теме битне за савремену архитектуру и друштво, анимира студентску и другу заинтересовану публику у оквиру експерименталних и едукативних радионица и даје шансу за размену искустава.

Радован Радовић

38. БЕОГРАДСКИ САЈАМ ГРАЂЕВИНАРСТВА - 24 – 28. АПРИЛ

Трећина излагача из иностаранства

38. Међународни сајам грађевинарства (South East Europe Belgrade Building Expo – SEEBBE 2012), највећа специјализована излагачка приредба од Беча до Атине, одржана је од 24. до 28. априла на Београдском сајму. 38. SEEBBE 2012. посетило је 2.400 чланова Коморе, из свих делова Србије, без плаћања улаза.

Под слоганом „У току“ 38. SEEBBE 2012. и поред економске кризе, окупио је више од 800 излагача, што је за петину мање него пре годину дана. Излагачи су претежно били домаћи, док је једна трећина стигла из 26 земаља Европе и Азије, чиме је потврдио да је најзначајнији регионални центар за излагање грађевинског материјала, опреме и машина у Југоисточној Европи Сајам је био одржан на комплетно расположивом изложбеном простору, у седам хала и на отвореном простору. Слоган „У току“ доста добро је одсликавао дешавања на овогодишњој манифестацији, односно, (про) говорио о најновијим технологијама које су приказане, али и о присутним стручњацима и савременим достигнућима у грађевинској индустрији, као и трендовима у уређењу ентеријера и екстеријера. Више од 80 одсто излагача су стални гости, што потврђује да је излагање на овој манифестацији најекономичнији начин презентације производа и сусрета са старим, али и новим, потенцијалним, купцима. Међу излагачима су били лидери на тржишту, али и „start up“ предузећа. По први пут наступили су излагачи из Либана и Пакистана, а посебно је био приметан наступ турских фирми и оних из суседних земаља. Један од већ традиционалних начина за успостављање пословних контаката „националне изложбе“ коришћен је и ове године, па су у хали IV представљене компаније из Италије, Румуније, Турске, Хрватске, Мађарске и Тајвана. И ове године на SEEBBE су биле засуљене све области грађевинске делатности, од најсавременијих материјала, опреме, алата и машина, преко иновација у пројектовању и управљању пројектима, до најактуелнијих система градње, уређења и одржавања објеката, адаптације, реконструкције и опремања. Виђена је широка палета грађевинских машина, монтажних кућа, оплата, скела, бетонске галантерије, опреме за базене... Посебна пажња била је посвећена одрживој изградњи, обновљивим изворима енергије, енергетској ефикасности и рационалном коришћењу ресурса, утицају

на животну околину и здравље људи. Настављена је и акција „обојимо зелено“ у којој су штандови са еколошким производима, програмима и технологија били обележени великим зеленим балонима. Овој врсти излагача било је омогућено, да у хали I бесплатно организују/презентирају своје еколошке програме на изложби под називом „Обојимо зелено“.

Београдски сајам традиционално додељује награде за експонате који представљају иновације којима се подстиче излагање нових технолошких решења у пет робних група. Овогодишњи лауреати у категорији „Нова визура“ били су: СЗР Филић Смедерево - за Филић фасаде за понети, Soilmes S.p.a. Cesena Italy - за машину за бушење шипова Soilmes SR-80, Хелиос Домжале Словенија - за Helios spectra magnetic, Ентеријер Јанковић Нови Сад - за улазна врата за хотелске собе и Schiedel димњачки системи Београд - за Schiedel absolut систем димњака. Другу награду по значају „Посебно признање“ освојили су: Потисје-Кањижа а.д. из Кањиже за бибер цреп „стари град“, Керамика Кањижа из Кањиже за зидну керамичку плочицу „Allegra“ формата 25x50 цм, Wienerberger Бачка из Малог Иђоша за Porotherm 38 profi, СПТР Милмарк из Младеновца за полу-аутоматску електронску пуницу П.А.П. 25, Исо-мат Шимановци - за припремљени фасадни малтер - Marmocryl fine, ЗР Дрво декор из Грделице за једнокрилни прозор „Exluziv“, Огањ – ковано гвожђе Младеновац - за ковану капију K1-014, Steco centar Земун - за монтажни панелни објекат, Брабо Београд - за прозор Euro line са дуо комбинованом опшивком, Velux Србија из Београда - за прозор са куполом за равне кровове цвп 100 100 0173, Knauf Insulation из Земуна - за калкулатор за прорачун потрошње енергије у зградарству, СЗР Eurobeton из Великог Борка - за дворишну кухињу EB 150SF rustic и Изомакс – Бајчев оод Софија Булгарија - за изоасфалт.

Удружење за тржишне комуникације Србије УЕПС је доделило је Гранд при за најбољи промотивни наступ компанијама - Потисје-Кањижа а.д. члану групе Tondach и Tikkurila Зорка опека, док су Дипломе за успешан промотивни наступ добили Хенкел Србија, Зорка керамика, Dracomexh, Kleemann лифтови, Горење и Ducso.

Слободан Јовановић

56. МЕЂУНАРОДНИ САЈАМ ТЕХНИКЕ И ТЕХНИЧКИХ ДОСТИГНУЋА, БЕОГРАД 14. – 18. МАЈ

Скромно издање 56. Сајма технике

На Београдском сајму 56. Међународни сајам технике и техничких достигнућа под називом „Tech почиње“ трајао је од 14. до 18. маја и на њему се представило више од 500 излагача из 23 земље. Најстарија сајамска манифестација у Србији, ове је године забележила велики пад у броју излагача, пре свега домаћих, а тиме је и излагачки простор био готово преполовљен. Инжењерска комора Србије обезбедила је за своје чланове 1050 бесплатних улазница.

Током своје 75 година дуге историје Београдски сајам технике био је место на коме су представљани техничко-технолошки новитети, што је био случај и у овој јубиларној сезони. Наиме, на овогодишњем „Tech почиње“ представљено је 110 новитета, од којих су више од половине потписали домаћи стручњаци.

Традиционалне награде Београдског сајма су: „Корак у будућност“ – за врхунско техничко-технолошко достигнуће и „Посебна признања – Корак у будућност“ за иновативне производе и технологије.

Награде „Корак у будућност“ - за врхунска техничко-технолошка достигнућа додели су: Engel Austria GmbH

за систем за производњу амбалаже E-motion 940/220 (област интегра – флексибилна аутоматизација), Herz Armaturen, Аустрија за електротехничку термостатску главу (област – термотехника и процесна техника), РПА дигитал регулаторс, Русија за систем за побуду Антикрон ТМ-03 и Нопал лукс из Бачке Паланке за модуларни систем Интерио (област - електроенергетика), Топ тех, Словенија, за производну хелију за бризгање пластике Топ тех (област – сваремне технологије).

Посебно признање „Корак у будућност“ добиле су: Гриндех из Кикинде за брусилуцу за унутрашње брушење МБУ 600 (област - флексибилна аутоматизација), Centrometal Croatia из Загреба за топоводни котло Biotec plus и Хонех из Београда за пећ за сушење електрода за заваривање ТП 20 Д (област – термотехника и процесна техника), Фабрика мерних трансформатора Зајечар за лако монтажну стубну трафостаницу Пенда СТС-63 и АТБ Север из Суботице за побудну машину тип ПЦ (област - електроенергетика) и СР Сервис електронике Звонко „D-Logic“ из Пожаревца за total wireless reader.

Слободан Јовановић

Седам награда – тринаесторо лауреата

Овогодишње Награде Коморе добили су архитекте Божидар Петровић и Јасна Лојаница, грађевинци Мартин Штајнкилер, Виктор Маркељ, Зоран Костић, Слободан Митровић, Милорад Стевановић, Дамир Пецо, Ранка Јовановић, Светислав Синђелић и Борис Глигић, односно, просторни планери Небојша Стефановић и Никола Крунић

РАДОШ О. ДРАГУТИНОВИЋ

Управни одбор Инжењерске коморе Србије донео је одлуку, на основу Правилника о наградама и на предлог Комисије за испуњеност услова за награде да ове године буде 13 лауреата. Награда за животно дело припала је професору Божидару Р. Петровићу, дипл. инж. арх. Награде за изузетна достигнућа у струци из делатности Коморе равноправно су поделили – Јасна Лојаница, дипл. инж. арх. и Ранка Јовановић, дипл. грађ. инж., за „Главни поштански центар у Земуну“, Мартин Штајнкилер и Виктор Маркељ за Мост на Ади, тим који чине Зоран Костић, Слободан Митровић, Милорад Стевановић и Дамир Пецо за мост преко Дунава код Бешке, мр Борис Глигић и Светислав Синђелић, обојица дипл. грађ. инж. за „покретну халу“ и мр Небојша Стефановић, просторни планер, за већи број остварења. Награда за остваривање изузетних резултата на почетку професионалне каријере дошла је у руке Николе Крунића, просторног планера.

Награде Коморе додељене су по шести пут, а састоје се од повеће и новчаног дела.

Награда за животно дело додељена је професору Божидару Р. Петровићу, редовном професору Београдског универзитета на Архитектонском факултету, који је својим укупним стручним деловањем и личним доприносом на подручју архитектонског пројектовања и урбанистичког планирања битно задужио своје савременике и струку, поставио нове стандарде и дефинисао начела једне самосвојне филозофије грађења. У свој вишедеценијски рад укључиво је и област истраживања, неговања и унапређивања традиционалних модела и вредности народне архитектуре, која почива на поштовању амбијенталног интегритета и посебно етике и естетике националне културе живљења, истовремено не занемарујући рад на васпитавању и усмеравању генерација нових инжењера архитектуре и планера којима је био и остао узор и надахнуће.

Награде за животно дело до сада су добили: академик Никола Хајдин (2007.), академик Ђорђе Злоковић (2008.), Бранислав Митровић (2009.), дописни члан САНУ, проф. Гојко Ненадић (2010.) и академик Петар Миљанић (2011.).

Награде за изузетно достигнуће у струци из делатности чланова Коморе добило је 11 појединаца. Др Небојша Стефановић, дипл. пр. планер, за

изузетна достигнућа у раду у области израде просторних планова посебне намене, јединица локалне самоуправе и регионалног нивоа. Јасна Лојаница, дипл. инж. арх. и Ранка Јовановић, дипл. грађ. инж. за изузетно достигнуће у струци остварено професионалним ангажовањем на пројекту „Главни поштански центар Београд у Земуну“. Мр Борис Глигић, дипл. грађ. инж. и Светислав Синђелић, дипл. грађ. инж. за изузетно и оригинално достигнуће у струци остварено на пројектовању и изградњи помичне хале за потребе изградње новог железничког моста преко Велике Мораве код Ђуприје. Мартин Штајнкилер и Виктор Маркељ за Мост на Ади и тим који чине Зоран Костић, Слободан Митровић, Милорад Стевановић и Дамир Пецо за мост преко Дунава код Бешке.

За остваривање изузетних резултата на почетку стручне каријере Награда Коморе овога пута припала је - мр Николи Крунићу, дипл. пр. планеру, који је својим укупним деловањем и оствареним резултатима на почетку професионалне каријере, а пре свега на унапређењу методологије израде и примене просторних планова формирањем ГИС база података, стекао заслужено признање својих колега и убедљиво посведочио о значајном стручном и креативном потенцијалу којим располаже.

У протеклих шест година за Награде Коморе Комисија за испуњеност услова за награде прегледала је 50-так пријављених предлога. Важно је напоменути да предлози за награде који стигну у Комору и испуне задате услове остају у конкуренцији за награђивање. До сада (за пет година) је Награду Коморе добило 43 инжењера: „за животно дело“ петорица појединаца, „годишње награде“ је примило 16 чланова Коморе, док се наградом за „почетак каријере“ окитило 22 чланова ИКС, али и студената Београдског универзитета.

Током шест „наградних циклуса“ Комисија за испуњеност услова за награде је разматрала близу 50 кандидатура, а ове године је радила у следећем саставу: Драгомир Ацовић, дипл. инж. арх. - председник, плус шесторо чланова, мр Бисерка Шварц, дипл. маш. инж., Мр Александар Аврамовић, дипл. инж. арх. Милорад Миладиновић, дипл. инж. арх. Александар Вучићевић, просторни планер, Татјана Ђорђевић, дипл. грађ. инж. и Драго Остојић, дипл. грађ. инж.

ПРОФЕСОР БОЖИДАР ПЕТРОВИЋ ШЕСТИ ДОБИТНИК НАГРАДЕ ЗА ЖИВОТНО ДЕЛО
ИНЖЕЊЕРСКЕ КОМОРЕ СРБИЈЕ

Награда је за мене знак да нисам узалуд живео

Иако је на прагу десете деценије живота професор Петровић пројектује (више) и надгледа (мање) своје прелепе куће широм Србије, а свака од њих обучена је у рухо традиционалне архитектуре, архитектуре поднебља, односно, арому локалног амбијента

Стотине испројектованих и реализованих објеката, а само једно учешће на конкурс

РАДОШ О. ДРАГУТИНОВИЋ

Причу о добитнику Награде за животно дело – професору Божидару Божи Петровићи, почињемо од краја. Наиме, разговор који смо водили у његој кући у Горњем Милановцу, завршен је питањем – „С обзиром да сте добили много награда и признања, свих врста - шта за Вас значи ова награда“. Уследио је одговор.

„Да бих вам боље описао то своје осећање испричаћу вам једну кратку причу“, започео је професор Петровић са одговором. „Као гимназијалац, 1941. године отишао сам у Чачак да купим „водене“ бојице за сликање акварела. Тог дана се у биоскопу, који је био у саставу хотела „Крен“, давао филм о Рембранту. Запамтио сам крај тога филма. Већ остарели сликар, са некаквом крпом на глави, долази у градску већницу и потплаћује чувара, да га пусти на таван, јер је тамо одложена једна његова слика, коју је својевремено наручила управа града. Реч је о његовој чувеној слици – „Еснаф“. Рембрант запали свећу и тражи своју слику, јер их је на тавану много. Прилази једној и почиње рукавом да скида прашину. Појавио се први лик, на слици је много портрета, и када се појавио довољан број ликова, Рембрант се измакао да их осмотри и казао: „Сад знам нешто“. А вратар, који је то посматрао му каже, не знајући да је то Рембрант: „Шта то знаш матора

будало“. Он му одговори: „Знам да нисам узалуд живео“. Е па награда Инжењерске коморе за мене је знак да нисам узалуд живео“.

Овогодишњи лауреат највећег Комориног признања – Награде за животно дело, професор Божидар Петровић (Дићи, 15. јули 1922), остварио је огроман неимарски опус – неколико стотина реализованих објеката, од индустријских, преко пословних, до стамбене архитектуре (само у архитектури породичних кућа реализовао је близу 70 објеката у последње три деценије), затим 31 „наставну сезону“ на Архитектонском факултету у Београду (1956 - 1987) предајући студентима „несимпатичне“ предмете – конструкције, а не пројектовање. Ипак, обична, али и стручна јавност, најчешће га идентификују као градитеља савремене народне архитектуре. Обична јавност, пре свега медијска, сврстава га у одредницу – националне архитектуре, док је стручна јавност прећуткивала или тек фрагментарно писала и говорила о овом особеном, слободно се може рећи, јединственом ствараоцу.

„Када је реч о мом опусу везаном за руралну архитектуру у јавности је створен велики неспоразум“, каже професор Петровић. „Ради се о томе да мој рад није наишао на разумевање код људи који би требало да објасне „мој случај“. А ево зашто. Зато што су то схватили као српске куће, као враћање традицији. А то уопште није

■ „Жао ми је што нисам млађи, па да се интензивније укључим у рад Коморе“

присутно, зато што је кућа ствар поднебља. Није иста кућа на Тибету, у Ирану или Египту. Није иста, јер клима није иста, није исто поднебље. Према томе, код грађења кућа је то одлучивало, када смо почели да постајемо народ и нација, кућа је постајала део локалитета, па тако није иста кућа у Морави, она је са аркадама, као кућа на Златибору, која је брвнара. По мом мишљењу кућа на Златибору је најлепша кућа у европском градитељском наслеђу. Да сам у праву показао је Кустурица који је за свој Дрвенград добио међународну награду. Зашто? Зато што се ослонио на ту динарску и златиборску брвнару. И направио изузетну ствар. А на том истом Златибору, пре Кустуричиног Дрвенграда, направљено је све и свашта, 3.000 кућа најразличитије форме и функције, такозваних „модерних објеката“, без усаглашавања са климом, поднебља, локалитета. Суштина мога опуса, мога рада, је у томе да сам хтео да направим кућу овог поднебља, а што Срби живе у том поднебљу, то ја нисам крив. Суштина је да су то прво куће овог поднебља, а не само овог народа. То сам тако радио, не што сам Србин, него зато што живим у овом поднебљу.

Тако је и настао тај основни неспоразум између мене и ових мојих, да кажем – потрошача, наручилаца, јер су они у тим мојим објектима, пре свега (а погрешно) видели српску кућу. Зашто? Па зато јер им је та кућа била блиска“.

Куће Боже Петровића су потпуно савремене по функцији, то је најчешће стамбена зграда потпуно модерна по концепцији и опреми и у том погледу он прати савремене светске и европске трендове. Са друге стране он те своје функционалне склопове облачи у рухо традиционалне архитектуре, односно, архитектуре поднебља, односно, амбијента. Сам објекат је грађен природним материјалима произведеним у близини локације објекта. На тај начин његова рурална архитектура мири савремене захтеве у погледу функције објекта са традиционалном архитектуром поднебља.

Српско село је економски, демографски, друштвено – пропало, али захваљујући професору Петровићу, није нестало, напротив, одржало се кроз принцип прилагођавања архитектуре поднебљу пошто је оно универзалано по свом значењу, а локално по простору у коме се примењује. На тај начин ове куће су нека врста „кућа природе“, јер су прилагођене природи и одговарају прагматизму савремених потреба, односно, савременог живота и сасвим сигурно нису израз носталгије и романтизма аутора. Архитекта Петровић и његове куће су у складу са природом, јер јој се прилагођава у разумној мери, одговара времену, јер се гради у складу са потребама савремености. Одговара мери човека, пошто се ради о архетипским формама које препознајемо као сопствене и са којима се лако идентификујемо. На тај начин је успостављена веза између човека и природе који је обзирно мења, уређује и прилагођава себи. И не само то, већ се ствара неопходна релација и између куће и природе, која наставља да траје као део наше етничке, социјалне, културне и друге суштине. Све оно што у свом раду користи/примењује нека је врста мале локалне геополитике српског домаћина, која је сувише брзо и сасвим неоправдано почела да се заборавља.

„Према томе, ја сам за наслеђе које неће бити полигон за клањање, него за остваривање савременог деловања“, каже Божа Петровић. „И ја сам за модерно, прихватићу све што је у модерном вредно, али нећу да копирам и компилирам, већ да га ускладим са подлогом наслеђа. Наши преци нису случајно правили куће какве су правили. Имате моравску кућу, војвођанску, златиборску, шумадијску, босанску... све различите, али све одговарају поднебљу. Другим речима, у изградњи куће морате поштовати географију и наш положај на овој планети као неминовност и полазити у градњи од те условности. Самим тим, остварујемо континуитет.“

КРУПАН ПЛАН

Очување континуитета није никакав 'изам', ни ти било чији патриотизам, већ логично, нужно и условљено понашање ако нам је стало до разума, а не до помодарског и јефтиног егзибиционизма. Спајање модерног и наслеђеног и њихово претапање у особено је најтеже, али је зато највредније у култури једног народа“.

Два су најважнија сегмента у опусу традиционалне народне архитектуре Божидара Петровића, а то су функција и форма. Када је реч о функцији – архитекта Петровић је показао и доказао да цео савремени проблем куће за индивидуално становање на градски начин, без остатка, може да буде смештен у објекат инспирисан руралном архитектуром. То је интегрална стамбена јединица која има све – све просторије потребне за функцију конфорног становања, са подрумом, гаражом, собом за хоби, тремом, терасом, значи примерена данашњем техничком, односно, цивилизацијском нивоу у најбољем значењу те речи. Међутим, кад је о форми реч, професор је не користи директно-буквално, не понавља форме традиционалне архитектуре, већ их користи асоцијативно, па његови облици само подсећају на форме традиционалне народне архитектуре. На тај начин они продужују свој живот у другим временима, на други начин и на објектима другачијих функција и структуре, али и у другом окружењу, односно, просторном контексту. Наиме, свака позната форма из репертоара традиционалне архитектуре може се користити директно, што се каже, „може се препаковати према околностима“, према потреби. Међутим, у таквом поступку нема развоја, форме се могу понављати до у бескрај, али ће све то бити варијанта истог.

Као што рекосмо, Божа Петровић је, током шест деценија стваралачког рада, реализовао огроман број објеката, па га питамо, на колико ли је конкурса морао да учествује да би постигао такав резултат? Ово га питамо, понукани одговором једног од предходних добитника Коморине Награде за животно дело, који је испричао да је учествовао на 90 конкурса, на две трећине је победио или био међу награђенима, а успео да изведе тек десетак објеката.

„Одговор је – на једном. И то на почетку каријере. Била је то 1955. година када сам радио у „Енергопројекту“. На међународном конкурс за фабрику дувана у Бејруту конкурисао је и „Енергопројект“ са својим пројектом и победио. (То је био рад групе за пројектовање, у којој сам био и ја, а групом руководила Милица Штерић). Наиме, прва и друга награда су спојене и равноправно подељене – једну смо добили ми: Милица Штерић, ја и Бора Нанић, а другу Жак Мармеј, Француз из Алжира, који је добио и реализацију главног пројекта. Све остале

послове добијао сам директним позивом, вероватно зато што су људи (индивидуални инвеститори), али и институције, имали поверења у мене и моје могућности“.

Инжењерска комора Србије идуће године пуни Прву деценију постојања, само месец дана пре Вашег 91. рођендана, зато Вас молимо да прокоментаришете, зашто да не, и оцените рад и постојање ове струковне организације која окуља преко 24.000 инжењера специјализованих за изградњу грађевинских објеката. За многе, како ширу друштвену јавност, тако и за стручну, Комора је највећи стваралачки потенцијал којим располаже Србија. Каква је она по Вама?

Ово што ћу рећи није никакав мој реванш за Награду коју су ми српски неимари из Ин-

„У изградњи куће морате поштовати географију, односно, поднебље, а то значи климу, локацију, материјале“ неимарски је „вјерују“ професора Петровића

жењерске коморе доделили“, рекао је професор Петровић. „Колико ја могу да видим и оценим Инжењерска комора Србије последњих година заста радила веома добро и баш оно шта би требало да ради. Мени је једино жао што нисам млађи да се укључим у њен рад, па ми се чини да сам са ових својих девет деценија - неупотребљив. Био сам укључен поводом конкурса „Лепа Србија“. После тога нисам, али пратим шта се дешава и по мојој оцени, дешава се велики број правих ствари, покренуто је много правих акција. Када је реч о конкурсима „Лепа Србија“ дајем му одличну оцену. Таквих акција би требало, морало, да буде што више. Сматрам да у том правцу треба више радити, не причати, него делати. Од приче нема ништа, само нас реализована дела могу уписати на мапу наше земље и целог света“.

ДЕВЕТА РЕДОВНА СЕДНИЦА СКУПШТИНЕ ИНЖЕЊЕРСКЕ КОМОРЕ СРБИЈЕ

Једна од успешнијих година

Девета Скупштина Коморе одржана је 31. маја и на њој константовано да је прошла година била финансијски успешна (у каси остало 13 милиона динара), да су купљени пословни простори у Нишу и Новом Саду, без подизања кредита

РАДОШ О. ДРАГУТИНОВИЋ

Девета редовна седница Скупштине Инжењерске коморе Србије одржана је 31. маја уз присуство 69 од 120 чланова.

Радом седнице је руководио проф. др Миласав Дамњановић, председник Скупштине, а помагали су му Милан Касалица, потпредседник, Драгана Ђурић, ВД секретара Коморе и Ана Ждеро, дипломирани правник.

Уследило је утврђивање Дневног реда са следећим тачкама/усвајањима: Записника са 8. редовне Скупштине ИКС одржане 26. децембра 2011. године, Извештаја о финансијском пословању ИКС у 2011. години, Извештаја о раду Управног одбора ИКС у 2011. години и Извештаја о раду Надзорног одбора ИКС у 2011. години. С обзиром да је било три предлога за допуну Дневног реда, које нису прихваћене, усвојен је предложени Дневни ред.

Записник са 8. редовне седнице Скупштине Коморе усвојен је без расправе са 55 гласова „за“, пет „против“ и три „уздржана“.

Две наредне тачке, Извештај о финансијском пословању, односно, извештаји о раду Управног одбора и председника Коморе, размотрени су и претресени „у пакету“, а тако се о њима и расправљало, али се приликом одлучивања гласало о свакој појединачној тачки.

Позитивно финансијско пословање

„Ово је, по свој прилици, последњи пут да се Скупштина састаје у овом саставу, како би усвојила извештаје о раду Управног одбора и председника Коморе, јер по нашем Статуту, ако се не варама, у августу су избори за нови скупштински сазив“, рекао је проф. др Драгослав Шумарац, председник Коморе, подносећи извештаје о раду. „Одмах да кажем да су најзначајније активности у прошлој години биле куповина-набавка просторија за наше канцеларије у Нишу и Новом Саду. Нишку канцеларију смо већ отворили, а врло брзо ћемо то урадити и у Новом Саду. Са друге стра-

не наставили смо оно што смо започели претходне године – организовање полагања стручних испита. С обзиром да смо Комора коју је, ипак, чланство врло добро прихватило, а то се види, између осталог, и по плаћању чланарине где је остварен, заиста, висок проценат – чак 98,76 одсто, за разлику од неких комора које су се формирале по угледу на нас, и мислим да то треба да некако преточимо у већи утицај, пре свега на ресорно министарство, али и Владу Србије. Да

Радам 9. Скупштине руководио је проф. др Миласав Дамњановић, председник, а помагали су му: Драгана Ђурић, ВД. секретара, лево, Милан Касалица, потпредседник, десно, и Ана Ждеро

ова наша грана, о којој водимо рачуно, има још бољи статус у нашем друштву“.

Председник Шумарац је довољно исцрпно говорио о прикупљању и трошењу средстава у 2011. години, заправо, о финансијском извештају, али да у овом броју „Гласника“ доносимо комплетан и аутентичан Извештај о финансијском пословању Коморе.

Како су радили Управни одбор и председник Коморе у 2011. години

„Када је реч о раду Управног одбора, одмах да кажем да смо одржали 13 редовних седница и донели потребан број одлука, како би ова наша организација успешно радила“, рекао је проф. др Драгослав

Шумарац, презентирајући наречене извештаја. Рад Управног одбора био је усмерен на подручја законске делатности, доношењем одлука и реализацијом око набавке-куповине пословног простора, пружање финансијске помоћи струковним организацијама, на плану стручног усавршавања, у домену суфинансирања по расписаним конкурсима. Посебно наглашава да је УО ИКС продужио уговор о осигурању од професионалне одговорности за целокупно чланство за период од 30. новембра 2011. до 30. новембра 2012. године“.

Следе таксативно набројане и описане акције и активности УО ИКС које је председник Шумарац предочио члановима Скупштине кроз power презентацију.

У домену рада на законодавној делатности од интереса за чланство Коморе: учешће у изради седам Правилника и једне Уредбе, утврђен је Предлог Правилника о избору чланова Скупштине ИКС и донета Одлука о врстама лиценци.

Донете су одлуке и спроведене активности у вези са пословним просторима у власништву Инжењерске коморе Србије, за потребе регионалних канцеларија у Нишу, Новом Саду, Суботици и Крагујевцу.

Пружање финансијске подршке струковним организацијама за одржавање стручних скупова и пружање финансијске подршке за издавање часописа у укупном износу од 1.580.000 динара

На плану стручног усавршавања и сервисирања потреба чланова Коморе: омогућена је посета сајмовима од интереса за чланове Коморе. На плану регионалног организовања и функционисања регионалних одбора донет је низ одлука о одобравању новчаних средстава за активности. На овај начин укључено је 10.426 чланова.

У домену суфинансирања пројеката по расписаним конкурсима извршних одбора матичних секција (урбанисти, пројектанти и извођачи радова), донете су одлуке о одобравању новчаних средстава на име

суфинансирања 36 пројеката у износу од 3.200.000 динара. Организована је и одржана прослава Дана Инжењерске коморе Србије и додељене су награде Коморе. Настављене су активности у вези са пружањем помоћи граду Краљеву ради отклањања последица земљотреса. Изграђена је кућа за једну од најугроженијих породица.

Продужено је осигурање од професионалне одговорности за целокупно чланство за период од 30. новембра 2011. до 30. новембра 2012. године. Продужен је бесплатан приступ бази прописа члановима Коморе у оквиру информационог система ИКС (propisi.net). Настављене су активности у вези са издавањем информативног гласила „Гласник“ ИКС-а, као и активности на унапређењу сајта Коморе. Доношене су одлуке по приговорима на одлуке Суда части и Тужиоца коморе. Унапређено је електронско вођење седница Управног одбора и извршних одбора. Усвојен је пројекат увођења видео конференција у Секретаријату и Регионалним канцеларијама коморе по принципу „Видео конференције у свакој канцеларији“. Доношене су одлуке о издавању лиценци и решења о одбијању захтева за издавање лиценци.

„Што се тиче непосредних активности самог председника Коморе, оне су биле усмерене на енергетску ефикасност, али и на добре односе са ресорним министарством“, рекао је председник Шумарац. „Знам да су многи чланови незадовољни што нам министар није инжењер, али сматрам да можемо да будемо више него задовољни сарађом са Министарством животне средине, рударства и просторног планирања у целом његовом мандату, осим, можда, када се ради о неусвојеним нашим примедбама на Закон о планирању, па и на његове измене и допуне. Можда би требало, када се формира нова Влада, да будемо мало агресивнији и да, можда, измене Закона о планирању и изградњи сами предложимо ресорном министарству. Када је реч о енергетској ефикасности, морам да истакнем, да смо организовали Семинар у нашим

■ Од 120 чланова Скупштине Коморе, 9. седници је присуствовало близу 60 одсто

просторијама у Београду, где је 12 фирми одржало предавања и презентацију својих потенцијала, што је било двоструко корисно. Прво, наши чланови су дошли до нових знања и неопходних информација о новим енергетски ефикасним материјалима, друго, све те презентације су биле посебно плаћене, па је у

У сарадњи са ресорним Министарством у просторијама Коморе организован је низ предавања из области енергетске ефикасности зграда - 12 фирми.

На 37. Међународном сајму грађевинарства у Београду представљен је Нацрт Правилника о енергетској сертификацији зграда.

Последња одржана седница Скупштине била је динамичнија у односу на највећи број претходних, па је комплетан посао завршен за мање од два сата

буџет Коморе ушло око 3.000 евра. Сада када имамо своје просторије у Нишу и Новом Саду, можемо наставити и интензивирати ову праксу презентација заинтересованих компанија, а тиме побољшати материјалну основу регионалних канцеларија. Морам да истакнем један важан детаљ, који би требало да буде у жижи нашег интересовања у следећем периоду. Наиме, покушали смо да опишемо лиценце за заштиту животне околине, мада опис те лиценце није у надлежности Закона о планирању и изградњи, већ Закона о рударству. Међутим, посебно бисмо морали, у следећем периоду, да се ангажујемо на придруживању нашој Комори и рударских инжењера којих је преко 3.000 и који су показали иницијативу за тим. Ви знате да су инвестиције у рударство веће него у нашу област и код њих се пројекти раде док се рудник-објекат не заврши, док се код наших (грађевинских) објеката брига о заштити води све док се објекти и користе. За улазак рударских инжењера у нашу организацију било би неопходно променити Статут Коморе“.

И свој једногодишњи рад, председник Шумарац, представио је члановима Скупштине кроз power презентацију, коју доносимо у изворном облику.

Активно учешће на изради Правилника о енергетској ефикасности зграда у сарадњи са Министарством животне средине, рударства и просторног планирања и Немачке организације за привредну сарадњу (Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit – GIZ).

На 7. Сајму енергетике у Београду учешће на скупу „Представљање Правилника о енергетској ефикасности и планови Министарства животне средине, рударства и просторног планирања на имплементацији Правилника“.

Активности у вези са Законом о процени утицаја на животну средину и Законом о стратешкој процени утицаја на животну средину и увођењем нових лиценци са представницима Министарства животне средине

11. априла 2011. године са Министром Оливером Дулићем отворио регионалну канцеларију ИКС у Новом Пазару.

Активно учествовао у процесу набавке пословних простора за потребе регионалних канцеларија Инжењерске коморе Србије у Нишу и Новом Саду

Појачане активности на пољу сарадње са телевизијом, штампаним и електронским медијима током 2011. године

Присуство на многобројним догађајима и састанцима у домену међународних активности: састанак са Словеначким друштвом за даљинско грејање (SDE) у Порторожу. Састанак са Етелком Барси Патаки, председницом Мађарске коморе инжењера. Учешће на Генералној Скупштини Светског удружења инжењерских организација у Женеви. Присуствовао манифестацији „Дани инжењера“ у Марибору. Одржан низ састанака са представницима ЕСЕС. На захтев Јозефа Лотера директора пројекта USAID/BER, одржан је састанак у просторијама Коморе.

Председник је учествовао на многобројним међународним скуповима, у организацији домаћих и страних фирми, између осталих: Конференција под називом „Србија на путу ка европским стандардима пословања“ у организацији „Економист Медиа Груп“, „Трећа Регионална Конференција ИЕЕР „11-индустријска енергија и заштита животне средине у југоисточној Европи. У Краљеву свечано отворио почетак изградње куће породици Рачић чија је кућа тешко оштећена у земљотресу. Учествовао на Конференцији „Календарско знање и допринос Милутину Миланковића“ у сарадњи са Грађевинским факултетом. Учествовао на манифестацији „Дани инжењера Србије 2011.“ на Златибору. Активна сарадња са Друштвом термичара Србије, округли сто у Соко Бањи, на тему „Енергетска ефикасност у зградарству“. Учешће на конференцији поводом Европске недеље безбедности и здравља на раду. Учешће на предавању „Примена Уредбе о безбедности и здрављу на раду на привременим и покретним градилиштима.“ коју је одржала директорка Управе за безбедност и здравље на раду. Учешће на Првој регионалној конференцији међународног карактера на тему: „Енергетска ефикасност железнице у функцији одрживог развоја“. Учешће на 42. Конгресу КГХ у Београду. Сарадња са Републичком агенцијом за просторно планирање (РАПП) на конкурс „Вароши и варошице Србије“. Уводно излагање на Првом форуму под називом „Енергетска ефикасност и коришћење обновљивих извора енергије“.

Најважније је улагање у знање и развој

После представљања три извештаја председник Скупштине отворио је расправу, а за реч се јавило шесторо говорника: др Јован Деспотовић, Слободан Пејковић, Драган Живковић, мр Милан Самарџија, Олга Милосављевић и као последњи, председник Скупштине, проф. др Милисав Дамњановић.

„Када размишљамо о будућности наше Коморе мислим да би она требало да се бави оним чега у земљи и друштву нема или га нема у довољној мери“, рекао је др Јован Деспотовић. „Да идемо корак испред у донацијама, не у поклањању, да учествујемо у волонтерском раду, али да нешто корисно произведемо. Да променимо постојећи дискурс – да са страхом трошимо туђе паре, односно, паре наших чланова. Не треба да нас је страх, јер ће увек бити оних који ће сумњати и оптуживати да се неко богати кроз ангажман у Комори. Међутим, морали бисмо у долазећем времену да ефикасније користимо расположиве новчане ресурсе. Примера ради, ми смо лане за развој и усавршавање чланова определили девет милиона динара, што је по мени испод сваке критике. Па ко ће да подиже струку, ако нећемо ми сами. Посебно бисмо

морали да се ангажујемо око коришћења међународних, пре свега европских, фондова за развој, јер се у Србији готово нико тиме не бави. Друго, без икаквог зазора требали бисмо да будућој Влади, као институција са респектабилним интелектуалним потенцијалом, презентирамо програме за развој земље. Треће, као развојна шанса Србије помиње се храна, енергија, помиње се ово, помиње се оно, а како ћемо то да реализујемо без воде. Стање водних ресурса данас у Србији је горе него 1905. године. Значи, под хитно морамо инсистирати на стратегији развоја овог ресурса у нашој држави. На крају, али можда и најважније – усвајање стратегије образовања. Да завршим оним што сам и почео – уместо куповине пословног простора наша највећа улагања морала би да буду у људе, њихово образовање и стицање нових знања. Јер је то једина инвестиција која се сигурно исплаћује“.

У расправи поводом финансијског пословања и извештаја о раду Управног одбора и председника Коморе су учествовали: Јован Деспотовић, Слободан Пејковић, Драган Живковић, Милан Самарџија.

„Потпуно подржавам излагање др Јована Деспотовића, јер сам и ја много пута до сада говорио о потреби усавршавања и модернизовања рада Коморе“, рекао је Слободан Пејковић. „Хтео бих да скренем пажњу на активности које смо требали, а нисмо урадили. Још 2010. године донета је одлука о изради Правилника о начинима организовања подсекција. Недавно је урађено нешто што се зове Правилник о начинима организовања подсекција, али то није то, јер се заправо

ради о начину избора чланова регионалних одбора и избору председника подсекција. На овај начин „замене-не су теме“, јер Правилник и даље немамо. Ја сам тражио да стручна служба достави свим члановима организациону шему Коморе, да бисмо схватили како она (Комора) функционише, пошто у неким насловима имам и секције и подсекције. Мислио сам да би то било корисно свима да неке ствари сагледамо и да бисмо могли боље да функционишемо у тој фази. Правилник о тој области, како ми се чини, није добар, није доречен, па чак има и техничких грешака. Чини ми се да би требало већи број људи да се укључи на измени тог Правилника, да се укључи већи број стручњака за ту област, који боље познају прописе, како би постао доследан ономе што треба да буде“.

„Размишљао сам да Скупштини предложим допу-ну дневног реда са темом – развој Коморе, односно да се уради један такав докуменат, али сам одустао с обзиром да овом сазиву Скупштине ускоро излази мандат“, рекао је Драган Живковић. „Суштина сваке организације, сваке компаније, сваког друштва је његов развој. Комора идуће године пуни прву деценију постојања, остварујемо „велики – мали“ јубилеј, па је крајње време да добијемо такав документ“.

„Морам одмах и јавно да признам да ме је веома задовољило то што се Комора тако здушно ангажовала на проблемима енергетске ефикасности, али постоји још једна област коју је требало паралелно уводити у друштвени живот, а то су обновљиви извори енергије“, рекао је Милан Самарџија. „Србија је сиромашна земља и обновљиви извори енергије јој много значе, како код запошљавања људи и ништа мање у остваривању енергетске независности. Пре скоро 35 година, била је то 1978. година, Војводина је била енергетски независна. Данас је сто одсто енергетски зависна. Инжењерска комора је у три војвођанска града (Нови Сад, Зрењанин и Сомбор) одржала јавне трибине о обновљивим изворима енергије у пољопривреди којима је присуствовало више од 700 људи. Овакво интересовање је мотивисало Покрајински секретаријат за енергетику да одвоји средства, да заједно са Инжењерском комором Србије, формира два сегмента обновљивих извора енергије – из пољопривреде (био-дизел, био-гас, био-алкохол и био маса), односно, коришћење соларне, гео термалне, енергије ветра и хидро потенцијала. Предлажемо да се припреми предлог/програм и што пре формира Комисија која ће радити на проблему/феномену - обновљивих извора енергије“.

„Предлажем да се направи допис, телеграм или слично, у коме би их Комора као струковно удружење, замолила да поведу рачуна о томе, да министри појединих привредних грана буду људи из струке“, рекла је Олга Милосављевић. „Мислим да није никаква дрскост, напротив, да Комора предложи своје људе, своје стручњаке и експерте, за институције извршне власти, од министара, саветника или нечег сличног“.

Расправу је окончао председник Скупштине констатацијом да је Скупштина радила у „кворумском формату“, а да су сви материјали квалитетно припремљени, да је излагање председника Шумарца било прегледне и уверљиво, а да су дискусије биле квалитетне и конструктивне.

„Оно што разликује овај скупштински сазив од предходног је да смо, током четири протекле године, увек

имали по две редовне седнице сваке године“, рекао је председник Дамњановић. „Сматрам да су скупштинске седнице значиле и нов метод рада, у смислу да смо на једној планирали, а на другој сумирали, односно, усвајали реализоване планове и програме. Мислим да се овакав метод рада показао као практичан и да ће следћи сазив наставити са оваквом „добром праксом“. Без обзира на све мањкавости које се могу приписати Статуту, најважнија чињеница јесте да смо га донели и поштовали, иако је доношен у прилично нервозној атмосфери. Ипак, не могу да кажем да је у Статут уграђено баш све што је требало унети, што би било од користи да наш рад буде што ефикаснији, не само Скупштине, него и свих осталих тела и органа Коморе. Шта нисмо урадили? Догодиле су се бројне и значајне промене у друштву, биле су две измене и допуне Закона о планирању и изградњи по коме ми радимо и у њему су настале промене које се тичу и саме Коморе. Посебно се то односи на организацију и рад Суда части, па тако сада имамо несагласје између Статута и Суда части, које егзистира, истини за вољу, тек неколико месеци, али се то мора што пре довести у склад. Сматрам да све препреке које стоје на путу максималне ефикасности рада Коморе требало би одмах исправљати“.

Треба истаћи да су оба документа – Финансијско пословање као и извештаји о раду Управног одбора и председника Коморе једногласно усвојени.

На девет седница контролисано неколико стотина одлука

Надзорни одбор Инжењерске коморе Србије у 2011. години радио је у саставу Глигор Обреновић, председник, и двојица чланова - проф. др Титослав Живковић, односно, Драгана Милентијевић, као представник ресорног министарства, и одржао девет седница на којима је контролисао и анализирао велики број одлука Управног одбора и захтева осталих органа и појединаца.

„И у прошлој години бавили смо се уобичајеним пословима, оним којима се бавимо у свакој години, учествујући, углавном, на свим седницама Управног одбора и учествујући у раду у оном домену у коме Надзорни одбор треба да учествује“, рекао је Глигор Обреновић, председник НД ИКС, подносећи извештај о раду за 2011. годину. „Инжењерска комора Србије је прошле године имала јако динамичну активност и веома је успешно и ефикасно остварила, оцена је Надзорног одбора. Захваљујући, пре свега председнику Коморе, а онда и читавој нашој организацији, енергетска ефикасност у Србији је заживела на темељима два правилника који су „произведени“ у Комори и од стране наших чланова. Надзорни одбор је у 2011. години контролисао велики број захтева за издавање лиценци, како оних који су решени позитивно, тако и одбијених. У том делу значајно је поправљена ситуација. Затим, сарадња свих комисија и извршних одбора била је јако коректна. Сви захтеви Надзорног одбора су прихваћени и разматрани, односно, извештавали смо колико се и шта урадило по нашим захтевима“.

Наравно, и Извештај о раду Надзорног одбора једногласно је усвојен.

У мартовском року полагагало 418 кандидата

СЛОБОДАНКА СИМИЋ

У мартовском испитном року 2012. године, који је увелико иза нас, стручни испит је полагагало 418 кандидата од којих је 391 кандидат положио стручни испит, 23 кандидата је упућено на поправни испит из општег или посебног дела стручног испита, док је четворо кандидата упућено на поновљено полагање стручног испита. Анализирајући број кандидата који су полагаали стручни испит у мартовском испитном року, по областима, и даље највећи број су дипломирани инжењери архитектонске и грађевинске струке.

Пред стручне комисије, током марта, изашао је следећи број кандидата: за архитектонску струку 108, за област урбанизма 21, за просторно планирање осморо, за грађевинску струку 118, за машинску струку 52, за електротехничку струку 65, за саобраћајну струку 12, за технолошку струку пет, за област геодезије шест, за пејзажну архитектуру 10 и за област мелиорације двоје.

Процент успешно положеног стручног испита расте, те је у овом испитном року проценат успешности била 93,5 процената.

У Инжењерској комори Србије увелико се припрема полагање стручних испита у јунском испитном року 2012. године. Очекује се далеко већи број кандидата који ће изаћи на полагање стручног испит јер је изменом и допуном Правилника о условима, програму и начину полагања стручног испита у области просторног и урбанистичког планирања, израде техничке документације и грађења („Службени гласник РС“, бр. 14/2012) прописано и право на полагање стручног испита за одговорног инжењера за енергетску ефикасност. Ово право стичу лица са најмање четири године радног искуства у струци и која су завршила Обуку из области енергетске ефикасности зграда, у складу са програмом Инжењерске коморе Србије. Како је Инжењерска комора Србије завршила са одржавањем Обуке из области енергетске ефикасности за кандидате који су пријавили полагање стручног испита у јунском испитном року 2012, очекује се да ће кандидати успешно израдити елаборате енергетске ефикасности и енергетски пасош, као услов за полагање усменог дела стручног испита.

ПРИВОДИ СЕ КРАЈУ ПРОЦЕДУРА ЗА ДОБИЈАЊЕ ПРВИХ ЛИЦЕНЦИ ОДГОВОРНОГ ИНЖЕЊЕРА ЗА ЕНЕРГЕТСКУ ЕФИКАСНОСТ ЗГРАДА

За прве ЕЕ лиценце конкурише 336 инжењера

МИЛОВАН ПАУНОВИЋ

Обука прве групе од 331 полазника-инжењера који ће бити лиценцирани за одговорног инжењера за енергетску ефикасност зграда и од чије ће стручне анализе зависити издавање „енергетског пасоша зграде“ трајала је пет недеља – од 7. априла до 5. маја 2012. године. Наредне четири недеље полазници су били ангажовани на изради елабората које ће „бранити“, почев од 15. јуна, па се очекује да први одговорни инжењери за енергетску ефикасност зграда буду промовисани пре „годишњих одмора“. Министарство жи-

вотне средине, рударства и просторног планирања овластило је Инжењерску комору Србије да врши обуку и организује полагање стручног испита из области енергетске ефикасности зграда и то за инжењере грађевине, архитектуре, машинства и електротехнике.

„Министарство животне средине, просторног планирања и рударства у оквиру Закона о планирању и изградњи прописало је обавезу издавања сертификата, односно, пасоша енергетске ефикасности зграда, чији је основни циљ смањење потрошње енергије у складу са европским и међународним стандардима и представља приоритетни задатак

националне енергетске политике“, рекао је проф. др Драгослав Шумарац, председник Инжењерске коморе Србије, отварајући обуку. „За обуку се пријавило 331 полазника који ће у четири наредна викенда (7. април – 5. мај), на Машинском факултету у Београду одслушати предавања, после којих им следује израда елабората, које ће „бранити“ у јуну, док ће прве персоналне лиценце бити издате у јулу 2012. године. Поред појединача биће лиценциране и фирме за енергетску ефикасност, што ће учинити наше Министарство, вероватно у септембру, јер сви донети прописи везани за енергетску ефикасност у зградарству требало би да почну са применом 30. септембра 2012. године“.

издавања сертификата о енергетским својствима зграда, којима је дефинисан начин енергетских прегледа зграда, израда елабората енергетске ефикасности и енергетског пасоша зграде. Да би инвеститор прибавио употребну дозволу неопходно је да уз пројекат приложи и елаборат о енергетској ефикасности зграде/објекта на основу кога ће моћи да за исту (зграду) добије енергетски пасош који ће издавати лиценцирана фирма.

Одмах по „отварању обуке“ кренуло се са стицањем неопходних знања, а први предавачи су биле три даме - Александра Дамњановић, помоћник министра за животну средину, рударство и просторно планирање, проф. др Милица Јовановић Петровић са

Почетак обуке за будуће лиценциране инжењере енергетске ефикасности зграда напунио је амфитеатар Машинског факултета у Београду – 336 полазника и још толико званичника, гостију, новинара

На дан почетка обуке, субота 7. април - амфитеатар Машинског факултета у Београду, присутнима су се обратили проф. др Драгослав Шумарац, председник Инжењерске коморе Србије, проф. др Милош Бањац, помоћник министра за енергетику РС, Дејан Васовић, градски архитекта града Београда, др Милорад Милованчевић, декан Машинског факултета Универзитета у Београду и Александра Дамњановић, помоћник министра за животну средину, рударство и просторно планирање, који су истакли значај овог пројекта.

Да би одредбе Закона о планирању и изградњи могле да буду примењене, Министарство је током 2010. и 2011. године, у сарадњи са Инжењерском комором Србије и Немачком организација за техничку сарадњу у Србији (Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit - GIZ), урадило Правилнике о енергетској ефикасности зграда и Правилник о условима, садржини и начину

Архитектонског факултета у Београду, али и коаутор Правилника о енергетској ефикасности зграда и др Мила Пуцар, из Института за архитектуру и урбанизам Србије (ИАУС) из Београда.

„Већ у септембру кренућемо са новим обукама за будуће лиценциране инжењере енергетске ефикасности зграда, с тим што ће се предавања, поред Београда, одржавати у Нишу и Новом Саду“, рекао је Шумарац. „Инжењерска комора има 23.000 чланова, инжењере из 14 струка, наравно сви су везани за изградњу грађевинских објеката и интервенција у простору, и до сада је издала преко 40.000 лиценци, одговорним планирачима, урбанистима, пројектантима и извођачима радова (висока и виша стручна спрема). Чланови Коморе показују велико интересовање за новом лиценцом, што је веома добро, јер ће они помоћи да се потрошња енергије у објектима становања значајно смањи до 2020. године.“

Нишлије и Новосађани у својим кућама

Два велика универзитетска центра са југа и севера Србије – Ниш и Нови Сад, добили су своје просторе. На задовољство чланова Коморе регионалних центара Ниш и Нови Сад, купљена су два пословна простора за потребе регионалних канцеларија, које ће бити нови Дом инжењера и целог регионалног центра. Регионалну канцеларију у Нишу у априлу ове године отворио је Владимир Јовановић, државни секретар Министарства за заштиту животне средине, рударства и просторног планирања

ВЕРА БУБОЊА

Подсећања ради, прва канцеларија Инжењерске коморе Србије у закупљеном простору почела је са радом у Врању у децембру 2004. Непосредно после тога отворене су канцеларије у Крагујевцу, Краљевицу, Ваљеви и Нишу. Током 2007. године отворене су још три регионалне канцеларије – Нови Сад, Суботица и Чачак, док је последња, девета по реду регионална канцеларија отворена 2011. године у Новом Пазару. Те 2004. године Комора је имала 15.000 чланова, а данас осам година после, тај број се повећао на преко 24.000 чланова.

Куповином пословних простора 2010. године у Београду и ове године у Нишу и Новом Саду, Инжењерска комора Србије доказала је да је озбиљна институција са огромним потенцијалом, која поштује интерес својих чланова и интерес заједнице у којој живе и раде.

Након, скоро две године од покретања поступка за набавку пословних простора, Регионални центар Ниш, први је добио сталну адресу а надуго после, у фебруару ове године купљен је и пословни простор за потребе регионалног центра Нови Сад. Послови на опремању и привођењу намени пословног простора у Нишу су завршени, док су у Новом Саду у току завршни радови на опремању, како би већ почетком јула канцеларија могла да стартује на новој адреси, али овог пута у својој „кући“ у улици Данила Киша бр.3.

Свечано отварање регионалне канцеларије у Нишу одржано је у 27. априла 2012. године.

Регионална канцеларија Инжењерске коморе Србије у Нишу, налази се на репрезентативној локацији у самом центру Ниша, у ТПЦ „Горча“, у Обреновићевој улици број 12А, на првом спрату. Пословни простор у свом саставу има канцеларију намењену сервисирању потреба чланова и активностима регионалних одбора и мултимедијалну салу, капацитета до 60 места, предвиђену за стручно усавршавање чланова Коморе. Пре почетка свечане церемоније, у новим просторијама, одржана је 40. редовна седница Управног одбора Инжењерске коморе Србије.

На свечаном отварању проф. др Драгослав Шумарац, председник Коморе подсетио је многобројне угледне госте и инжењере Регионалног центра Ниш, да је то прва канцеларија која је

Најодговорнији људи Коморе били су на отварању нових просторија Регионалног центра у Нишу

купљена након што је Управни одбор донео одлуку о набавци пословних простора за потребе регионалних центара ИКС-а. Свечаном отварању присуствовали су чланови Управног и Надзорног одбора, председник и потпредседник Скупштине ИКС, представници Министарства за заштиту животне средине, рударства и просторног планирања, директори јавних предузећа, представници угледних фирми, струковних удружења као и чланови регионалних одбора Крагујевца, Новог Сада, Ваљева и Краљева. После уводног излагања Татјане Ђорђевић, потпредседнице Управног одбора ИКС, свечаност је почела извођењем химне „Боже правде“. Присутнима се обратио и проф. др Милосав Дамњановић, председник Скупштине Коморе, као и представници компанија PORR, LG и Knaf insulation, који су били генерални спонзори свечаног отварања. Програм је настављен извођењем класичне музике у интерпретацији трија „Momento musicale“. Понесен атмосфером са свечаног отварања у врло сугестивном обраћању, канцеларију је званично отворио Владимир Јовановић, државни секретар Министарства за заштиту животне средине, рударства и просторног планирања. Дружење је настављено на пригодном коктелу у свечаној сали хотела „Регент“, који су уз помоћ фирми спонзора за све присутне обезбедили домаћини из регионалног центра Ниш.

„FORUM URBANUM – САЈАМ УРБАНИЗМА“, ИВАЊИЦА 24-26. МАЈ 2012. ГОДИНЕ

Од етике ка естетици на примерима ур

Активности Матичне секције урбаниста (МСУ) у току марта и априла месеца су биле усмерене првенствено на организацију скупа „FORUM URBANUM – Сајам урбанизма“, који је одржан у периоду од 24. до 26. маја 2012. године у Ивањици. Скупу је присуствовало 94 људи и имало прилику да види и чује 17 предавања, изложбу, оду на излет и присуствује отвореној седници ИО МСУ

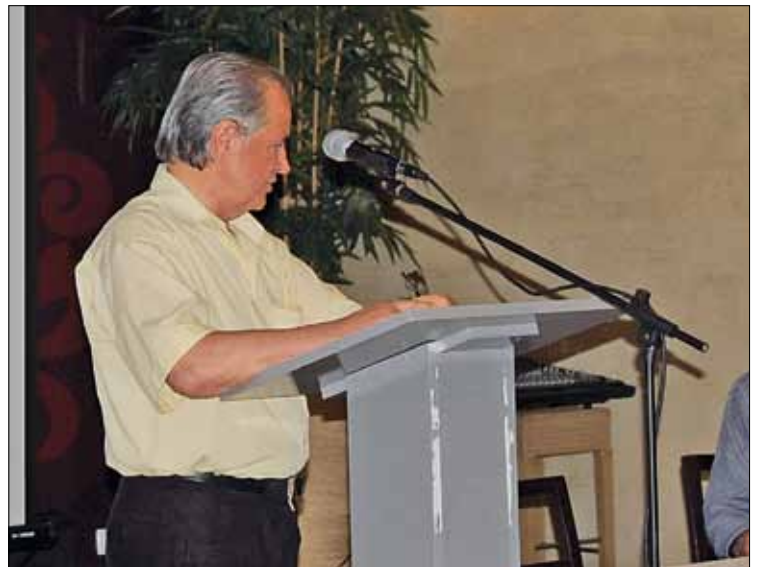
ИВАНА ЛАЗИН

„Сајам урбанизма“ је представљен као годишњи преглед урбанистичке активности чланова МСУ, са пратећим програмима (презентације радова, трибине и дискусије). Важно је напоменути да су у организацији поменутог сајма активно учешће имали и чланови секције. Сталним контактом путем интернета и телефона, чланство секције је достављало своје сугестије, предлоге, питања и дилеме које су се односиле на организацију и тематику Скупа. У периоду од марта до средине априла направљене су и

Надзорног одбора и остале учеснике из јавних предузећа, завода за урбанизам, установа, општина, републичких и других институција и предузећа. Учеснике „Сајма урбанизма“ поздравили су: председник Скупштине Инжењерске коморе Србије, проф. др Миласав Дамњановић, покрајински секретар за урбанизам, грађевинарство и заштиту животне средине Душанка Сремачки, начелник одељења за нормативне послове, грађевинско земљиште и легализацију објеката Министарства за животну средину, рударство и просторно планирање, Јасминка Павловић и председник Извршног одбора матичне

Овогодишњи Сајам урбанизма отворио Милорад Миладиновић, председник ИО МСУ

Проф. др Миласав Дамњановић, председник Скупштине ИКС, поздравио је учеснике Скупа одржаног у Ивањици

прослеђене чланству две информације, односно програм Скупа, који је истовремено био и изложен на сајту Коморе. За тему Сајма је изабран назив „Од етике ка естетици на примерима урбанистичких планова и реализација“, при чему је основни циљ размена искустава између одговорних урбаниста.

Скупу је присуствовало 94 учесника укључујући: лиценциране урбанисте, планере, пројектанте и извођаче радова, чланове Извршног и Организационог одбора, чланове Управног и

секције урбаниста, Милорад Миладиновић.

Скуп „Forum urbanum – Сајам урбанизма“ се реализовао у три дана и кроз неколико сесија које су организоване по тематским целинама које квантификују и квалификују положај, улогу и значај урбанизма (урбанисте) и актуелну продукцију урбанистичке струке.

Стручни део скупа је првог дана реализован кроз следећа предавања: Душка Мрвош, дипл. инж. арх., Наташа Митрески, дипл. инж. арх. и Оливера Драгаш, дипл. инж. арх. – „Простор града

банистичких планова и реализација

Душанка Сремачки, Покрајински секретар за урбанизам, градитељство и заштиту животне средине, традиционални је учесник Сајма урбанизма

Панчева“; Мирољуб Станковић, дипл.инж.арх. – „Упоредни приказ генералних урбанистичких планова највећих градова централне Србије“; Биљана Павловић, дипл.инж.арх. – „О варљивим дометима планова генералне регулације дела насеља“; Марин Кршић, дипл.инж.арх. – „Урбанизам – занат, политика или уметност?“; Љиљана Белош, дипл.инж.арх. – „Анализа ПДР-а КЦБ Дедиње“; Владан Стефановић, дипл.инж.арх., Иван Милетић, дипл.инж.саоб., Ђорђе Миодраговић, дипл.инж.арх., Светлана Вукчевић, дипл.инж.арх. и Александар Рајовић, дипл. пр.планер – „План детаљне регулације – Јастребачка улица“; Владимир Драгичевић, дипл.инж.арх. – мастер, Жељка Драгичевић, дипл. грађ. Бојана Орељ, дипл. инж. арх. – „ПДР дела блокова 12 и 51 у Бачкој Паланци – Меркур“; Зденка Радовановић, дипл.инж.арх., Братислав Петровић, дипл.инж.арх. и Марија Мишовић, дипл. пр.планер – „Министарство омладине и спорта инвеститор изградње спортских објеката у процесу урбанистичког планирања“.

Стручни део скупа је другог дана реализован кроз следећа предавања: Harald Müller – „Нови инструменти урбаног развоја и управљања земљиштем – први резултати GIZ пројекта, „Унапређење управљања земљиштем на нивоу локалних самоуправа Србије“; Слађана Коџић, дипл. инж.грађ., Соња Стојановић, дипл.инж.арх., и Татјана Здравковић, дипл. инж. грађ. – „План детаљне регулације за грађевински блок 34 у Лесковцу“; Мр Милица Јакшић, дипл.инж.арх. – „Разматрање односа етике и естетике на примеру планирања, реализације и живота стамбеног

комплекса „Коњарник“ у Београду (1963-2012)“; Сандра Којић, дипл.грађ.инж., Мирослав Бајац, дипл.инж.арх. и Радослав Карановић, дипл. инж.арх. – „Планирање локалне градске путне мреже као нераздвојни део урбанистичког планирања – анализа са примерима из урбанистичке праксе“; Борис Буњевац, дипл.маш.инж. – „Изградња вреловода у улици Браће Татића, од улице Милоша Великог до Техничке школе „Михаило Пупин“ у Кикинди“; Мр Бојана Божић, дипл.пр.планер и Бојана Антић, дипл.инж. пејс.арх. – „Етички или естетички критеријуми за одређивање локације дечијих игралишта у парковима“; Тања Клишманић, дипл.инж.арх. – „Урбанистички пројекат за грађевинску парцелу комплекса „Санитас“ у Иригу“; Јожеф Чипа, дипл.инж.арх. – „Вредновање непокретности уз помоћ ГИС-а“; Милан Пејић, дипл. просторни планер, Данијела Крстић, дипл. инж. пејзажне архитектуре и Слободанка Бошњаковић, дипл. биолог – еколог – „Пројекат ботаничке баште „Шумнато брдо“ на Златибору“. Потребно је напоменути да су за скуп биле пријављене још три презентације, али нису одржане.

У поподневним терминима за учеснике скупе организован је излет до манастира Клисура, као и свечана вечера.

Тродневном скупу „FORUM URBANUM – Сајам урбанизма“ је присуствовало око 100 чланова Матичне секције урбаниста

Трећи дан у оквиру преподнева, одржана је Отворена седница Извршног одбора МСУ са актуелним питањима Матичне секције урбаниста.

Организоване су и пратеће изложбе у форми Годишње продукције чланова секције и презентације радова са Конкурса Матичне секције урбаниста.

Скуп је позитивно оцењен и представља наставак традиције сусрета, који ће се наставити и наредних година.

Сто педесет инжењера на предавањима

МИЛАНА МИЛОВИЋ

Инжењерска комора Србије је наставила са реализацијом Програма перманентног усавршавања за 2012. годину, у оквиру кога ће се одржати предавања из области грађевинарства, архитектуре, машинства, електротехнике урбанизма, просторног планирања...

У претходном периоду, март – мај, одржана су три предавања.

У просторијама Инжењерске коморе Србије у Београду, 20. марта 2012. године, одржано је предавање на тему “Јавне набавке – законска регулатива и пракса”. Предавачи су били Марија Величковић, дипломирани правник – Мастер права, стручна сарадница у Агенцији за јавне набавке града Београда, Сектор за грађевинске радове и техничку документацију и Павле Карлечик, дипл.економиста, руководиоца службе за послове јавних набавки града Зрењанина. Ово предавање је веома заинтересовало чланове Коморе, тако да су присутни, којих је било 97, имали прилику да се упознају са најбољом праксом и процедуром у области јавних набавки, са правима и обавезама током поступка. Било је едукативног карактера намењено понуђачима или запосленима код понуђача.

Предавање на тему “Управљање пројектном документацијом и примена преузетих европских норми и стандарда”, одржано је 25. априла 2012. године у Београду.

Предавач је био Милован Главоњић, дипл.инж.ел. На предавању је било речи о преузетим европским нормама и стандардима и могућностима њихове примене при електро пројектовању, које је слушало 43 учесника.

Мр Жаклина Глигоријевић, дипл.инж.арх. и Ранко Божовић, дипл.инж.маш., одржали су предавање “Климатске промене и зелена економија – иновације у пракси урбанистичког планирања Београда”, 18. маја 2012. године у Београду. Предавачи су ставили акценат на разумевање трендова и разлоге промене устаљене праксе урбанистичког планирања као и на потребу упознавања урбаниста са теоријским и практичним искуством зелене и енергетски одрживе стране праксе.

Током јуна биће одржана три предавања, а теме и предавачи су: „Значај научно-технолошких паркова у регионалном развоју - планирање и пројектовање”, које ће одржати проф. др Петар Митковић, дипл. инж.арх. затим, „Кључни аспекти имплементације у просторном планирању”, које ће одржати Слободан Митровић, дипл.инж.арх. и др Небојша Стефановић, дипл.пр.планер. и последње „Пројектовање путева: методе анализе и пројектовања система за одоводњавање саобраћајница и заштиту вода и тла од загађења”, које ће одржати др Јасна Плавшић, дипл.грађ.инж. др Милош Станић, дипл.грађ.инж. и мр Александар Ђукић, дипл.грађ.инж..

СУФИНАНСИРАЊЕ

Подржана два урбанистичка пројекта

ИВАНА ЛАЗИН

На јавни конкурс Матичне секције урбаниста за суфинансирање стигло шест захтева, док је Извршни одбор одлучио да подржи два пројекта - Изложба са публикацијом - Недовршене модернизације-између утопије и прагматизма: архитектура и урбанизам у бившој Југославији и земљама наследницима и Израда документарног филма „Калкута-град на сланим језерима“

У оквиру бројних активности, предвиђених Планом и програмом рада Матичне секције урбаниста за 2012. годину, јесте и расписивање Конкурса за суфинансирање пројеката из области урбанизма, чији је главни циљ пружање финансијске помоћи суфинансирања пројекта који су од интереса за усавршавање чланова Матичне секције урбаниста. Извршни одбор МСУ именован је трочлану Комисију за суфинансирање пројеката која је радила у саставу: мр Тихомир Обрадовић, председник и чланови Јасна Ловрић и Соња Јовановић. У складу са задацима Комисије, расписан је јавни Конкурс („Политика“, 25. јануара 2012.

године) на који је, стигло шест пријава. Комисија је констатовала број и структуру приспелих пријава, класификовала их, размотрила у пленуму и проверила испуњеност услова из Конкурса. Стигло је шест пријава у тематској области – стручне публикације, презентације (књига, часопис, CD/DVD, документарни филм) и софтвери.

Након разматрања пристиглих захтева за суфинансирање пројеката, Комисија је, у двостепеном поступку, предложила да се два захтева суфинансирају, што су чланови Извршног одбора Матичне секције урбаниста и чланови Управног одбора одобрили. За суфинансирање су одобрена: - Изложба са публикацијом - „Недовршене модернизације-између утопије и прагматизма: архитектура и урбанизам у бившој Југославији и земљама наследницима“ и Израда документарног филма „Калкута-град на сланим језерима“.

Остале пристигле пријаве чланови Извршног одбора су одбили зато што сматрају да пројекти, наведени у захтевима, нису намењени активностима из домена унапређења урбанистичке струке, као и да су неки били пријављени на претходно расписане конкурсе.

На основу члана 21. став 1. тачка 6. Статута Инжењерске коморе Србије ("Службени гласник РС", бр.88/05 и 16/09)
 Управни одбор Инжењерске коморе Србије подноси

ИЗВЕШТАЈ

о финансијском пословању ИНЖЕЊЕРСКЕ КОМОРЕ СРБИЈЕ

у 2011. години

1. ПРИХОДИ					
Врста прихода		План за 2011. годину	Ребаланс плана за 2011. годину	Остварено у периоду од 01.01.- до 31.12. 2011. године	Остварено у односу на ребаланс у 2011. години
1	Чланарина	135,000,000.00	135,000,000.00	133,329,907.00	98.76%
2	Накнада за издавање лиценце	14,000,000.00	14,000,000.00	12,712,074.58	90.80%
3	Израда печата чланова ИКС	7,000,000.00	7,000,000.00	3,439,517.17	49.14%
4	Камата на орочени депозит	6,000,000.00	7,000,000.00	7,877,694.72	112.54%
5	Стручни испити	45,000,000.00	45,000,000.00	32,978,479.11	73.29%
6	Остали приходи	7,000,000.00	7,000,000.00	5,291,344.22	75.59%
УКУПНО ПРИХОДИ		214,000,000.00	215,000,000.00	195,629,016.80	90.99%

2. РАСХОДИ					
Врста расхода		План за 2011. годину	Ребаланс плана за 2011. годину	Остварено у период од 01.01.- 31.12. 2011. године	Остварено у односу на ребаланс у 2011. години
А	Програм рада ИКС-а	67,300,000.00	70,500,000.00	51,542,001.52	73.11%
	Стручни испити	39,400,000.00	39,400,000.00	27,441,966.51	69.65%
Б	Програм рада матичних секција ИКС-а	31,500,000.00	31,750,000.00	30,593,251.87	96.36%
В	Материјални трошкови пословања Суда части	3,300,000.00	3,300,000.00	3,124,415.83	94.68%
Д	Материјални трошкови пословања ИКС-а	103,000,000.00	108,050,000.00	97,271,310.98	90.02%
УКУПНО РАСХОДИ		205,100,000.00	213,600,000.00	182,530,980.20	85.45%

Из напред наведеног произилази да је пре коначног обрачуна, а у време састављања извештаја за период 01.01.-31.12.2011. године, Инжењерска комора Србије остварила позитиван резултат пословања у износу од 13.098.036,60 динара (195.629.016,80-182.530.980,20=13.098.036,60 динара). Документација која буде накнадно пристигла у Комору, а односи се на извештајни период биће књижена у Завршном рачуну за 2011. годину.

Врста расхода		План за 2011. годину	Ребаланс плана за 2011. годину	Реализовано у периоду од 01.01.-31.12. 2011. године	Реализовано у односу на ребаланс у 2011. год
Г.	Материјални трошкови на одржавању опремању и уређењу пословног простора ИКС-а у 2011. години	65,000,000.00	74,000,000.00	17,798,422.90	24.05%

Расходи под Г су у функцији набавке, опремања и уређења пословног простора. У књиговодственом смислу они немају карактер трошкова па зато не улазе у збир укупних расхода.

2. РАСХОДИ					
А. ПРОГРАМ РАДА ИНЖЕЊЕРСКЕ КОМОРЕ СРБИЈЕ У 2011. ГОДИНИ					
Врста расхода		План за 2011. годину	Ребаланс плана за 2011. годину	Реализовано у периоду од 01.01.-31.12.2011. године	Реализовано у односу на ребаланс у 2011. год
A1	Рад на законодавној и нормативној пракси	1,000,000.00	2,000,000.00	1,094,036.17	54.70%
A2	Организација и функционисање Коморе	3,000,000.00	4,000,000.00	3,501,485.88	87.54%
A3	Сервисирање потреба чланова Коморе	5,000,000.00	6,200,000.00	4,533,426.19	73.12%
A4	Стручни испити	39,400,000.00	39,400,000.00	27,441,966.51	69.65%
A4.1	Трошкови пореза (ПДВ)	8,200,000.00	8,200,000.00	5,936,123.51	72.39%
A4.2	Бруто накнада члановима комисије	29,700,000.00	29,700,000.00	21,337,124.00	71.84%
A4.3	Путни трошкови чланова комисија	1,500,000.00	1,500,000.00	168,719.00	11.25%
A5	Лиценцирање	0.00	0.00	0.00	0.00%

A6	Усавршавање и унапређење струке	3,000,000.00	3,000,000.00	2,946,211.12	98.21%
A7	Перманентно усавршавање чланова ИКС-а	2,000,000.00	2,000,000.00	2,000,000.00	100.00%
A8	Сарадња са струковним организацијама уз финансијску подршку по критеријумима ИКС-а	500,000.00	500,000.00	200,000.00	40.00%
A9	Сарадња са часописима од интереса за струку и чланове Коморе по критеријумима ИКС-а	500,000.00	500,000.00	350,000.00	70.00%
A10	Развој информационог система ИКС-а	500,000.00	500,000.00	108,994.33	21.80%
A11	Рад на издавање публикације поводом годишњице ИКС-а	0.00	0.00	0.00	0.00%
A12	Обележавање дана Коморе и додела награда Коморе	3,000,000.00	3,000,000.00	2,631,154.43	87.71%
A13	Међународне активности органа и тела Коморе	2,200,000.00	2,400,000.00	2,400,000.00	100.00%
A14	Међународне активности чланова Коморе	200,000.00	0.00	0.00	0.00%
A15	Реализација пројекта УО("Лепа Србија", осигурање и др.)	6,000,000.00	6,000,000.00	3,905,766.19	65.10%
A16	Резерва за реализацију програма рада ИКС-а у 2011. години	1,000,000.00	1,000,000.00	428,960.70	42.90%
УКУПНО РАСХОДИ (А)		67,300,000.00	70,500,000.00	51,542,001.52	73.11%

Разлика преко 100% у односу на ребаланс финансијског плана књижена је на А16 (резерве).

Б. ПРОГРАМ РАДА МАТИЧНИХ СЕКЦИЈА ИКС-а У 2011. ГОДИНИ					
Врста расхода		План за 2011.годину	Ребаланс плана за 2011.годину	Реализовано у периоду 01.01. - 31.12. 2011.године	Реализовано у односу на ребаланс у 2011.год
B1.1	Реализација активности матичне секције (Извршног одбора и Регионалних одбора)	7,300,000.00	7,300,000.00	7,134,500.38	97.73%
B1.2	Бруто накнаде чланова ИО	4,450,000.00	4,450,000.00	4,223,132.85	94.90%
Б1. УКУПНО МАТИЧНА СЕКЦИЈА ПРОЈЕКТАНАТА		11,750,000.00	11,750,000.00	11,357,633.23	96.66%
B2.1	Реализација активности матичне секције (Извршног одбора и Регионалних одбора)	6,300,000.00	6,300,000.00	6,297,493.92	99.96%
B2.2	Бруто накнаде чланова ИО	4,550,000.00	4,550,000.00	4,269,036.33	93.82%
Б2. УКУПНО МАТИЧНА СЕКЦИЈА ИЗВОЂАЧА РАДОВА		10,850,000.00	10,850,000.00	10,566,530.25	97.39%
B3.1	Реализација активности матичне секције	3,100,000.00	3,100,000.00	2,880,267.92	92.91%
B3.2	Бруто накнаде чланова ИО	3,000,000.00	3,000,000.00	2,846,024.37	94.87%
Б3. УКУПНО МАТИЧНА СЕКЦИЈА УРБАНИСТА		6,100,000.00	6,100,000.00	5,726,292.29	93.87%
B4.1	Активности матичне секције	1,500,000.00	1,750,000.00	1,749,302.07	99.96%
B4.2	Бруто накнаде чланова ИО	1,300,000.00	1,300,000.00	1,193,494.03	91.81%
Б4. УКУПНО МАТИЧНА СЕКЦИЈА ПЛАНЕРА		2,800,000.00	3,050,000.00	2,942,796.10	96.49%
УКУПНО РАСХОДИ (Б)		31,500,000.00	31,750,000.00	30,593,251.87	96.36%

В. МАТЕРИЈАЛНИ ТРОШКОВИ ПОСЛОВАЊА СУДА ЧАСТИ ИНЖЕЊЕРСКЕ КОМОРЕ СРБИЈЕ У 2011. ГОДИНИ					
Врста расхода		План за 2011.годину	Ребаланс плана за 2011.годину	Реализовано у периоду од 01.01.-31.12. 2011.године	Реализовано у односу на ребаланс у 2011. год
V.1.	Путни трошкови	200,000.00	200,000.00	53,523.79	26.76%
V.2.	Остали материјални трошкови	100,000.00	100,000.00	70,892.04	70.89%
V.3.	Бруто накнаде за чланове Суда части: председник суда, судије, тужиоц, бранилац и заменици	3,000,000.00	3,000,000.00	3,000,000.00	100.00%
УКУПНО РАСХОДИ (В)		3,300,000.00	3,300,000.00	3,124,415.83	94.68%

Због броја окончаних предмета у раду Суда части, трошкови под В3, су били већи од 100% у односу на ребаланс плана за 2011.годину. Укупан износ од 205.120,58 динара, који прелази 100% реализације ребаланса плана, књижен је на позицији Д.25 (стална резерва), која је и предвиђена у те сврхе.

ИЗВЕШТАЈИ

Г. МАТЕРИЈАЛНИ ТРОШКОВИ НА ОДРЖАВАЊУ, ОПРЕМАЊУ И УРЕЂЕЊУ ПОСЛОВНОГ ПРОСТОРА ИКС-а У 2011. ГОДИНИ					
Врста расхода		План за 2011.годину	Ребаланс плана за 2011. годину	Реализовано у периоду од 01.01.-31.12. 2011. године	Реализовано у односу на ребаланс у 2011. год
Г.1.	Набавка основних средстава за Секретаријат у Београду	3,000,000.00	12,000,000.00	11,954,969.39	99.62%
Г.2.	Набавка основних средстава за регионалне канцеларије	60,000,000.00	60,000,000.00	5,832,836.00	9.72%
Г.3.	Одржавање, опремање и уређење пословног простора ИКС-а у Београду	2,000,000.00	2,000,000.00	10,617.51	0.53%
УКУПНО РАСХОДИ (Г)		65,000,000.00	74,000,000.00	17,798,422.90	24.05%

Пословни простор који је набављен у Регионалном центру Ниш (уговор бр. 2828 од 08.12.2011.године), књижен је по контном оквиру (чл. 6 Правилника о контном оквиру) на средства у припреми у укупном износу од 11.500.000,00 динара.
 У овом извештају је приказан део од 50% у износу од 5.750.000,00 динара који је исплаћен по уговору, док ће преосталих 50% бити исплаћено по завршетку радова на адаптацији и са стављањем простора у употребу.

Д. МАТЕРИЈАЛНИ ТРОШКОВИ ПОСЛОВАЊА ИНЖЕЊЕРСКЕ КОМОРЕ СРБИЈЕ У 2011. ГОДИНИ					
Врста расхода		План за 2011. годину	Ребаланс плана за 2011. годину	Реализовано у периоду од 01.01.-31.12. 2011. године	Реализовано у односу на ребаланс у 2011.год
Д.1.	Бруто зарада и накнаде за запослене у Секретаријату у Београду	34,500,000.00	34,500,000.00	34,403,048.01	99.72%
Д.2.	Бруто зараде и накнаде за запослене у регионалним канцеларијама	9,500,000.00	9,500,000.00	9,500,000.00	100.00%
Д.3.	Бруто накнада за чланове Органа Коморе: УО,НО, председника и потпредседника Скупштине	23,100,000.00	23,100,000.00	21,937,335.91	94.97%
Д.4.	Трошкови одржавања седница Скупштине	1,000,000.00	1,000,000.00	799,846.95	79.98%
Д.5.	Бруто накнада чланова комисије за прописе, представке и предлоге и информисање	2,800,000.00	2,800,000.00	1,614,277.18	57.65%
Д.6.	Путни трошкови запослених и чланова органа Коморе	1,800,000.00	1,800,000.00	1,331,433.13	73.97%
Д.7.	Канцеларијски материјал	2,500,000.00	2,500,000.00	2,065,711.04	82.63%
Д.8.	Трошк. накнада - омладинска задруга	50,000.00	0.00	0.00	0.00%
Д.9.	Трошкови превоза - маркице	1,000,000.00	1,000,000.00	732,406.80	73.24%
Д.10.	Трошкови ПТТ услуга	3,500,000.00	3,500,000.00	1,828,567.55	52.24%
Д.11.	Трошкови интернет услуга	1,000,000.00	1,000,000.00	933,908.10	93.39%
Д.12.	Трошкови услуга одржавања (сервиси)	300,000.00	500,000.00	355,789.46	71.16%
Д.13.	Трошкови закупнина и комуналних услуга Београд	2,500,000.00	2,500,000.00	2,478,927.25	99.16%
Д.14.	Трошкови закупнина регионалне канцеларије	3,500,000.00	3,500,000.00	1,991,507.80	56.90%
Д.15.	Трошкови рекламе и пропаганде	100,000.00	100,000.00	100,000.00	100.00%
Д.16.	Трошкови ост. услуга (фотокопирање и др.)	50,000.00	0.00	0.00	0.00%
Д.17.	Трошкови репрезентације	1,500,000.00	2,050,000.00	2,050,000.00	100.00%
Д.18.	Трошкови платног промета	400,000.00	400,000.00	352,747.52	88.19%
Д.19.	Остали финансијски расходи - донације	2,000,000.00	4,300,000.00	4,300,000.00	100.00%
Д.20.	Остали расходи	500,000.00	500,000.00	358,559.44	71.71%
Д.21.	Трошкови горива за службени ауто и одржавање	2,000,000.00	2,500,000.00	2,468,692.84	98.75%
Д.22.	Трошкови непроизводних услуга	400,000.00	500,000.00	443,242.91	88.65%
Д.23.	Трошкови израде печата	4,000,000.00	4,000,000.00	3,051,892.61	76.30%
Д.24.	Порези, таксе, обавезна давања	3,000,000.00	3,000,000.00	2,532,838.39	84.43%
Д.25.	Стална резерва	2,000,000.00	3,500,000.00	1,640,578.09	46.87%
УКУПНО РАСХОДИ (Д)		103,000,000.00	108,050,000.00	97,271,310.98	90.02%
УКУПНО (А+Б+В+Д)		205,100,000.00	213,600,000.00	182,530,980.20	85.45%

НАПОМЕНА: Ребаланс Финансијског плана Инжењерске коморе Србије усвојен је на седници УО од 28.10.2011.године (број 2302/1-5).
 Ребаланс је извршен у циљу усаглашавања прихода и расхода у 2011.години.
 Са позиција на којима су трошкови имали реализацију већу од 100%, у односу на ребаланс финансијског плана, разлика преко 100% је књижена на позицију Д.25 (стална резерва), која је и предвиђена у те сврхе.

САСТАНАК ПРЕДСТАВНИКА РЕГИОНАЛНИХ КОМОРА У ЦРНОЈ ГОРИ, 31. МАЈ -2. ЈУН

Декларација о признавању квалификација и лиценци

АНА ЖДЕРО

У првој половини текуће године, на пољу међународне сарадње, активности Инжењерске коморе Србије, биле су усмерене на унапређење сарадње са коморама у региону. Тако је Инжењерска комора Србије учествовала у раду скупа који је организовала Инжењерска комора Црне Горе која је окупила инжењерске коморе из региона у Перасту од 31. маја 2012. до 2. јуна 2012. године. Учесници скупа били су – Страхиња Трпевски, председник Коморе овлашћених архитеката и инжењера Македоније, Чртомир Ремец, председник Инжењерске зборнице Словеније, проф. др Драгослав Шумарац, председник Инжењерске коморе Србије, Звонимир Север, председник Хрватске коморе грађевинских инжењера и као домаћин Љубо Стјепчевић, председник Инжењерске коморе Црне Горе.

Делегацију Инжењерске коморе Србије представљали су, поред председника ИКС и Александар Леко, председник Комисије за међународну сарадњу и Ана Ждеро, секретар Комисије.

Састанак је одржан 1. јуна, у пријатном амбијенту хотела „Per Astra“, а прва и најважнија тачка Дневног реда, предложена од стране Инжењерске коморе Србије, била је „Усвајање Декларације о признавању квалификација и лиценци између Инжењерске коморе Србије, Хрватске коморе грађевинских инжењера, Коморе овлашћених архитеката и инжењера Македоније, Инжењерске зборнице Словеније и Инжењерске коморе Црне Горе“.

Уводно излагање је имао Љубо Стјепчевић, у коме је присутне упознао о процедурама и условима предвиђеним у Црној Гори за издавање, односно усклађивање лиценци страних држављана, посебно истакавши потребу унапређења и развоја квалитета инжењерских услуга. Уследила су излагања представника осталих комора из којих је уочено да постоје битне разлике у погледу признавања квалификација и лиценци између комора Македоније, Хрватске, Срби-

После потписивања Декларације - Љубо Стјепчевић, Чртомир Ремец, Звонимир Север, Драгослав Шумарац и Страхиња Трпевски

је, Словеније и Црне Горе. Иначе, домаћин је предложио Нацрт Декларације на који је предложено неколико измена и допуна, након чега су се учесници релативно лако усагласили око коначног текста Декларације, и заказали њено потписивање за наредни дан.

Основни циљ Декларације јесте да се на нивоу експертске групе, коју ће чинити по један представник сваке од регионалних комора, утврди предлог Споразума којим ће се заштитити интереси чланова потписница у међусобном признавању лиценци, издатих од стране држава потписница на својој територији, са гарантовањем истих права са домицилним члановима комора.

Друга тачка дневног реда односила се на легализацију бесправно саграђених објеката. Уводно излагање имао је Иван Паска из Хрватске коморе грађевинских инжењера, презентирајући проблеме који постоје у вези са бесправно саграђеним објектима као и несређеним земљишњим књигама. Потом су остали учесници имали излагања о овом проблему, који постоји у свакој од земаља учесница.

У трећој тачки Дневног реда проф. др Мирко Орешковић, члан најужег руководства Европског савета инжењерских комора (ЕСЕС), упознао је присутне о планираној Анкети о односу квалитета и цене инжењерских услуга.

Сутрадан, 2. јуна, одржан је још један састанак на коме је најпре Чртомир Ремец, одржао презентацију предстојеће манифестације – „Светски инжењерски форум 2012“ (World Engineering Forum), која ће се одржати од 17. до 21. септембра у Љубљани. Учесници скупа у Перасту једногласно су подржали ову манифестацију.

Потом је, на задовољство свих присутних, уследило свечано потписивање Декларације.

Међународна конференција грађевинара у Мађарској, 1. јуни

Корисна размена искустава

Међународна конференција грађевинара одржана је 1. јуна у Сегедину, на којој је одржано 13 предавања. Инжењерску комору Србије представљала је Ана Краковски Нађ, члан Извршног одбора Матичне секције извођача радова. Уз њу, конференцији су присуствовали и др Ховањ Лајош, доцент на Грађевинском факултету у Суботици као и Кираљ Ласло, дипл. грађ.инж. који су уједно имали и излагање из области грађевинарства везане за наше подручје.

Конференција је била изузетно корисна и конструктивна и пружила је могућност упознавања нових производа, начина грађења као размене личних искустава учесника скупа.

Месец дана за МСП и МСИР изборе

На основу члана 8. Правилника о начину организовања подсекција и Одлуке о расписивању избора за чланове регионалних одбора подсекција матичне секције пројектаната, односно, матичне секције извођача радова, Извршни одбори матичних секција пројектаната и извођача радова донели су, 11. маја, Одлуку о спровођењу избора за чланове регионалних одбора подсекција матичне секције пројектаната, односно, матичне секције извођача радова. Наравно, избори ће се одржати у свих осам регионалних центара и то у подсекцијама дипломираних инжењера архитектуре, грађевине, електротехнике, машинства и осталих техничких струка.

Избори се имају спровести у складу са Правилником о начину организовања подсекција број: 02-300-318/1-2. од 20. фебруара 2012. године у свим Регионалним центрима и за све регионалне одборе подсекција најкасније до 30. јуна 2012. године.

Избори су стартовали у највећем Регионалном центру у Београду и трајали пет дана - од 21. до 25. јуна, у обе секције – МСП и МСИР. Први избори су били за регионални одбор подсекције дипломираних машинских инжењера – 21. маја. Затим, 22. маја, за регионални одбор подсекције дипломираних грађевинских инжењера, 23. маја за регионални одбор подсекције дипломираних инжењера архитектуре, 24. маја за регионални одбор подсекције дипломираних инжењера електротехнике. Последњи избори били су 25. маја за регионални одбор подсекције дипломираних инжењера осталих техничких струка.

У осталих седам регионалних центара избори ће се одржати од 1. до 13. јуна. Први избори су били у регионалним центрима у Ваљеву и Чачку, 1. јуна, затим, у Суботици и Краљеву 4. јуна, онда у Крагујевцу 8. јуна, Нишу 9. јуна, а последњи у Новом Саду – 13. јуна.

Слободанка Симић

Солидна активност у првих пет месеци

У првих 150 дана ове године регионални одбори организовали су 32 предавања, трибине, научно-стручна скупа, саветовања и посете што се може оценити као запажена активност чланства. Најактивнији су били највећи – Београд и Нови Сад, али је Регионални центар Чачак, иако један од мањих по броју чланова, организовао чак пет акција – четири предавања и једну посету – аеродрому у изградњи у Лађевцима

ВЕРА БУБОЊА

Регионални центар Београд

У организацији Регионалног одбора дипломираних инжењера архитектуре одржано је 28. фебруара 2012. предавање: “Савремени концепт пројектовања конструкција”.

После уводне речи др Мирјане Лукић, која је и иницирала ово предавање, проф. др Миодраг Несторовић је веома надахнуто и свеобухватно представио најновије тенденције у конципирању и креирању конструкција.

Замах модерне информатике, и дигиталне технологије засноване на математици и физици довело је до експанзије развоја нових облика конструкција. Окосница и велика инспирација савремене архитектуре је конструкција. Природа као главни градител и творац свих постојећих облика, а нарочито облика живих ћелија и организама је главна инспирација савремених водећих инжењера и архитеката. Са великом рутином професора и жаром проналазача, проф. Несторовић је приказао и многобројне пројекте кинетичке, лаке, брзо монтирајуће конструкције, као и радове многих савремених група пројектаната, као што су групе Нормана Фостера, Захе Хадид, Бечког студија архитектуре, групе Гугенхајм, холандске групе Нокс, групе Асимптота и др. Такође је приказао и своју „тенсегрети“ куполу коју нажалост није још извео. Изванредни примери - Сони центар Берлин, Спортски центар Сингапур, Ценар за водене спортове за Олимпијаду у Лондону 2012, и други многобројни примери најновијих конструкција, су били предмет дивљења слушаца предавања, са освртом на не баш сјајну позицију наше земље у тој области.

Регионални одбор дипломираних машинских инжењера регионалног организовао је 27. фебруара предавање: “Повећање енергетске ефикасности у зградама преласком на наплату испоручене топлотне енергије из система даљинског грејања према потрошњи”.

Предавању су присуствовали инжењери свих струка којима се после уводне речи и кратког представљања предавача Петра Васиљевића, обратила мр Бисерка Шварц испред организационог одбора. Након тога, мр Радмило Савић је у кратком уводном делу упознао присутне чланове Коморе и представнике институција система, са предностима наплате потрошње струје према измереној потрошњи. На основу утисака присутних који су попунили анкетне листића, предавање је у потпуности испунило очекивања, са обиљем корисних информација. Присутни су у запажањима и примедбама дали низ предлога да се предавање понови, односно да се представе и други аспекти као што је прилагођавање постојећих топлофикационих система на захтев из нових правилника о енергетској ефикасности.

У организацији Регионалног одбора дипломираних машинских инжењера реализовано је 6. марта предавање: “Одсумпоравање димних гасова (ОДГ) у термоелектранама – процеси и опрема”. Предавачи, проф. др Драгослава Стојиљковић и проф. др Александар Јововић, дипл.маш.инж су кроз два дела предавања са подтемама „Дефинисање подлога за пројектовање система ОДГ“ и „Пројектне карактеристике постројења за ОДГ“, успели су да испуне циљ предавања а то је: упознавање са условима за пројектовање постројења за одсумпоравање димних гасова на домаћим термоелектранама, са посебним освртом на неопходне претходне радове у циљу прикупљања потребних пројектних подлога, односно сагледавању неопходних услова и захтева за припрему и извођење пројеката ОДГ и сличних стратешких пројеката из области енергетике и заштите животне средине.

У организацији Регионалног одбора дипломираних машинских инжењера 3. априла организовано је предавање: „Апсорпционе машине са нискотемпературном погонском топлотом“. Присутне је испред регионалног одбора поздравио мр Зоран Стајић, дипл.маш.инж., након чега је проф. др Франц Коси одржао предавање са пуно

практичних података. Посебно су представљени принцип рада апсорпционих расхладних машина (АРМ), радне материје, основни масени топлотни биланси, примена АРМ у систему КГХ као и спрега АРМ са нискотемпературним топлотним изворима.

Регионални одбор дипломираних инжењера архитектуре организовано је 5. априла предавање: „Српска архитектура у 19. и 20. веку“. Члан организационог одбора Др Мирјана Лукић, дипл.инж.арх., претставила је предавача др Зорана Маневића, једног од утемељивача историографије српске архитектуре XIX и XX века, који прати и документује догађања у архитектури преко часописа „Архитектура“ који континуирано излази од 1998. године. Предавању је присуствовало више од тридесет посетилаца, који су помно пратили излагање. Иако није давао илустрације саме архитектуре, предавач је успео да држи пажњу говорећи само о ауторима посленицима архитектуре XIX и XX века. Кроз бројна искуства, сусрете и разговоре са ауторима, анегдоте и сентенце, као и освртом на стилове и архитектуру тих ствараоца, њихово образовање и развој, утицаје Европе и Русије, успео је да дочара атмосферу тих времена и саме објекте о којима је говорио.

Регионални одбор дипломираних инжењера осталих техничких струка регионалног центра Београд, организовано је 18. априла предавање: „Пројектовање плантажа вишегодишњих пољопривредних биоенергетских усева“. У уводној речи др Радмила Пивић је претставила предаваче, истраживаче и зачетнике успешног гајења вишегодишњих травних биоенергетских усева у Србији - др Жељка Целетовића и др Горана Лазића, дипл. инж. пољопривреде.

Др Жељко Целетовић је укратко представио најважније биоенергетске усеве, њихов привредни значај и перспективе гајења. Посебно је истакао је растући интерес за гајењем биоенергетских усева у Свету и у Србији. Затим је сажето образложио основне елементе пројектног задатка за пројектовање плантажа вишегодишњих пољопривредних биоенергетских усева. Нагласио је да садржај и структура пројектне документације морају бити у складу са општим инжењерским стандардима и у сагласности са уобичајеном праксом пољопривредне производње.

Горан Лазић, дипл. инж. пољопривреде, је анализирао расподелу падавина и температура на подручју Србије и образложио потребу за наводњавањем вишегодишњих ризоматозних трава.

Предавање „Детекција штетних и опасних гасова, пројектовање т.к мрежа и система у експозивно угроженом просторима“, одржано 11. маја, у организацији Регионалног одбора електроинжењера, одржано је у Ве-

ликој сали Института Михајло Пупин, пред више од педесет присутних инжењера и представника државних и јавних предузећа и институција. Председник организационог одбора Мирјана Јарић – Ђирић, дипл. инж.ел., у уводном обраћању, направила је пресек досадашњих предавања са анализом закључака и препорука као и искустава из пројектантске праксе. Уследило је предавање које је трајало 9 до 16 часова и 30 минута,

Предавање „Детекција штетних и опасних гасова, пројектовање Т.К мрежа и система у експозивно угроженом просторима“ имало је добру посећеност

пола сата дуже него што је планирано, што указује на значај теме као и интересовање присутних. Током предавања обрађене су следеће области: најчешће присутни опасни штетни гасови у објектима, њихове карактеристике, домаћа и страна регулатива. Ех смеше, одређивање зона опасности, класификација, избор опреме за коришћење у зонама опасности, едукација и сертификација у овој области. Предавачи су били истакнути стручњаци из ове области: Никола Клеут, Љиљана Антић, др Јулије Цинклер и др М. Туфегчић. Такође представљена је и пројектантска пракса, опрема и каблови, примери пројеката предавача Драгана Вукојевића, Н. Филиповића, Б. Ђорића и Т. Варагића. Испуњен је циљ предавања: упознавање присутних са проблематиком пројектовања и извођења, преглед расположиве опреме, размена искустава као и проширење знања пројектаната, извођача, корисника и осталих професионалца о технологији, важећим стандардима и прописима и расположивој опреми ради оптимизације решења у свакој фази реализације пројекта.

Регионални одбор дипломираних инжењера архитектуре организовано је и одржао 28. маја предавање на тему: „Архитектонска форма и нове технологије (1991-2011)“ у сали Инжењерске коморе Србије. Наш истакнути архитекта проф. Бранислав Митровић, дописни члан САНУ, приказао је своја дела која су била веома запажена и оставила

Професор Бранислав Митровић одржао је предавање: „Архитектонска форма и нове технологије -1991-2011“

трајан утисак. То су нарочито Палата Цептер, Станбена зграда у Кумановској улици и Палата у Новом Саду. Карактеристично за све његове објекте је јасна подела на постамент, торзо и атику. Такође сви објекти имају важан прелаз између спољњег и унутрашњег простора. То се односи и на зграду Академије ликовних уметности где је веома велика разлика и међупростор између спољњег света и унутрашњег света уметности. Код палате Цептер наглашен је и мост као прелаз између спољњег и унутрашњег простора, са кога се сагледава доле подземна просторија а горе горњи спратови.

Конструкција од нерђајућег челика омогућила је да овај веома занимљив објекат има посебно одвојен зид, који је као мотив наглашен на фасади, а иза стаклену фасаду која је споља сакривена. На тај начин удаљавањем фасадне равни створен је међупростор, прелаз између спољњег и унутрашњег простора. Тако је наглашена слојевитост форме, је нарочито изражено код фасаде у Кумановској где се померањем дрвених опни, шалона ствара безброј могућности визура. На тај начин цела фасада трепери и помера што ствара изванредан ефекат. По оцени присутних ово надахнуто предавање оствареног архитекте са презентацијом свог богатог искуства у архитектури и мноштвом изведених објеката требало би поновити.

Регионални центар Нови Сад

Регионални одбор дипломираних инжењера осталих техничких струка регионалног центра Нови Сад, организовао је, 26. јануара Научно стручни скуп: „Мелиорација 12“, на Пољопривредном факултету у Новом Саду. У раду је учествовало преко 120 учесника, стручњака за ову област

из наше земље и региона (Хрватска и БИХ/РС). За скуп „Мелиорације 12“ приспело је 27 радова који су одштампани у Тематском зборнику радова (ИСБН: 978-86-7520-236-3). Већи део ових радова је и презентован на скупу и обухваћен дискусијом. Научно стручни скуп је организован са циљем да се промовише, подстиче развој и унапређује мелиоративна струка али и све остале струке без којих мелиорације не би биле то што данас јесу и што треба да постану, као и да се размене актуелна научна сазнања и искуства из ове области. Све чешћа појава екстремних хидро-метеоролошких услова протеклих година још једном су подсетили на значај функционалности и ефикасности мелиорационих система.

У организацији Регионалног одбора дипломираних грађевинских инжењера 28. фебруара одржано је предавање: „Пројектовање и изградња постројења за пречишћавање отпадних вода SBR (Sequencing Bath Reactor) у Србији“. Предавање је одржано у Свечаној сали Факултета техничких наука у Новом Саду у присуству око 180 учесника. Ово веома добро посећено предавање имало је три подтеме. Прва је била „Постројења за пречишћавање отпадних вода – примена SBR технологије“, предавач доц. др Матија Стипић, дипл.инж.грађ. Приказана је примена нове Уредбе о емисији загађујућих материја у воде и рокови за достизање са посебним освртом на ППОВ који се налазе у фази изградње, као и они за које се почиње изградња. Дат је приказ основних принципа поступка пречишћавања употребљених отпадних вода насеља. Детаљно су изложени поступци у примени SBR технологије као неконвенционалног поступка. Дате су предности SBR у односу на класичан поступак. Другу подтему „Примена SBR поступка на објектима у Војводини-пројектовање и изградња“ презентирао је Радослав Туленчић и дао приказ АТВ смерница за пројектовање SBR постројења, АТВ-М210. Приказане су фазе у поступку пројектовања у складу са смерницама. Детаљно су описане карактеристике SBR технологије. На конкретним примерима представљени су ППОВ-и у фази пројектовања и изградње. Трећа подтема је била „Искуства са SBR технологијом на уређајима изведеним у Србији од 2005 г до дана, а предаваћ је био Предраг Кукољ. Предавач је презентирао изведене компактне уређаје за пречишћавање отпадних вода за насеља, туристичке центре и специјалне објекте у Србији капацитета од 400 до 3200 ЕС. Приказана решења и изведени објекти представљају компактне уређаје изведене у нашој земљи у коме функционише SBR поступак за пречишћавање отпадних вода.

Регионални одбор дипломираних инжењера електротехнике организовао је 6. марта предавање: „Примена савремених

ИКТ (Информационо - комуникационе технологије) у реализацији пројекта електронске управе у Војводини“. Предавање је одржано у Плавој сали Регионалне привредне коморе Нови Сад у Новом Саду. Председник организационог одбора Срђан Пелагић, дипл.инж.ел., представио је предавача - мр Милана Парошког, дипл.инж.ел, помоћника директора Управе за заједничке послове покрајинских органа, Влада АП Војводине. Предавање се прво ослонило на искуства других земаља у овој области, изнет је организациони и технички приступ реализацији низа пројеката у овој области. Указано је на комплексност захтева како у функционалном, тако и у техничком погледу и потребе за нивоима заштите система и поверљивих података који циркулишу у њему. Посебно је указано на потребу сталног усавршавања кадрова у систему, које је неопходно како због уједначавања знања, пошто су почетна знања веома неуједначена, тако и због могућности праћења нових опција које се укључују у систем његовим сталним унапређењем.

У организацији Регионалног одбора дипломираних инжењера архитектуре одржана је 5. априла изложба: “Цртеж у архитектури“. На изложби су премијерно представљени архитектонски цртежи настали од 1996 године до данас архитекте Ласла Силађија, дипл.инж.арх. Садржај Изложбе омогућава увид у делимично Силађијево стваралаштво, цртачки и архитектонски опус. Промоција архитектуре као професије која има посебну важност за квалитет живота града и у граду, усмеравање стручне јавности на важност одговорног односа према урбанистичким просторним решењима, али и афирмација науке кроз расад Департмана за архитектуру ФТН-а и струковног удружења Друштва архитеката Новог Сада.

Предавање: “Обновљиви извори енергије – енергетска ефикасност и енергетски менаџмент“, одржано је 15. маја, у организацији Регионалног одбора дипломираних машинских инжењера. Предавач је био проф. др Душан Гвозденац, дипл.маш.инж. У првом делу предавања обрадио је принципе енергетске ефикасности, порекло појма и појаве, нужност даљег континуалног рада на њеном повећању генерално, али и са посебним освртом на сектор зградарства. Други предавач, доц. др Јован Петровић, дипл. маш.инж. презентирао је тему: „Енергетски менаџмент, принципи и нужност успостављања система енергетског менаџмента за даљи одрживи развој друштва“. Учесницима предавања су представљени основни и генерални принципи енергетског менаџмента, његов значај и потребу имплементације система енергетског менаџмента ради контроле енергетских токова, снижења трошкова за енергију и енергенте, смањење потрошње

фосилних горива и емисије штетних гасова и подизања квалитативног нивоа енергетике корисника финалне енергије. Приказане су и очекиване законске обавезе на имплементацији система енергетског менаџмента у Републици Србији.

Регионални центар Ниш

У периоду од 19. до 25. маја у организацији Регионалног одбора дипломираних инжењера архитектуре, организована је Изложба: „Ентеријер 12 – Ентеријер стамбених и јавних простора“ у Галерији Друштва архитеката Ниша. Изложбу је отворио доц. др Александар Кековић, члан Управног одбора ИКС-а. Студенти Грађевинско-архитектонског факултета Нишког универзитета поједнаест пут су организовали изложбу својих радова „Ентеријер 012“, која је била и део градске понуде у Ноћи музеја. Селековано је око 150 графичких радова, 80 је оцењено са највишом оценом 10, док ће 20 најбољих бити приказано на изложби и презентовано у препознатљивом формату каталога, који ће и овога пута у целости бити урађен у боји. Дизајн каталога по традицији раде студенти учесници изложбе као и рекламни плакат. Од презентованих радова на изложби, њих 11 по избору организатора је награђено признањима и пригодним књигама из области архитектуре.

Регионални центар Краљево

У организацији Регионалног одбора подсекције дипломираних машинских инжењера

Предавање „Повећање енергетске ефикасности у зградама преласком на наплату испоручене топлотне енергије из система даљинског грејања према потрошњи“ је одржано 14. марта у Краљеву

Заједничка фотографија инжењера Краљева, Крагујевца и Чачка направљена је приликом стручне посете аеродрому „Морава“, Лађевцу

одржано је 14. марта предавање: „Повећање енергетске ефикасности у зградама преласком на наплату испоручене топлотне енергије из система даљинског грејања према потрошњи“. Предавање је одржано у Великој сали Регионалне привредне коморе у Краљеву уз присуствовало 78 чланова Коморе са територије регионалног центра Краљево као и чланови других регионалних центара (Чачак и Крагујевац). Закључак који је донет на овом скупу био је, да је потребно на ову тему одржати и трибине, да се стручна јавност, а нарочито чланови Коморе боље упознају са самом регулативом код пројектовања објеката, а у циљу добијања енергетски што ефикаснијих објеката. Такође у склопу закључка указано је на потребу појашњења пројектантима поштовања услова за прикључење будућих пројектованих објеката на даљински систем грејања, као и прикључење станова на систем који ће мерити појединачни утрошак топлотне енергије, а све то у складу са новим техничким прописима, који ступају на снагу од почетка октобра текуће године.

Регионални одбор подсекције дипломираних инжењера електротехнике организовао је и одржао предавање: „Заштита од директних атмосферских пражњења хватаљкама са уређајем за рано стартовање“. Предавање је одржано 22. марта у сали Регионалне привредне коморе у Краљеву уз присуство 37 чланова Коморе. Презентирано је теоријско и практично знање предавача о хватаљкама са уређајем за рано стартовање, како би се максимално заштитили објекти и жива бића од удара грома. Догађај су пропратили локални медији Краљева, који су предавање забележили и видео записом. Предавање је имало за циљ да пренесе теоријска и стечена искуства на различитим објектима из ове области, која је врло актуелна у очувању објеката и живих бића од удара грома, да чланове коморе додатно едукује, како би могли да примене сазнање и искуство у пројектовању и извођењу гро-

мобранских инсталације са максималним обезбеђењем објеката и живих бића од удара грома.

Чланови Коморе са територије три регионална центра: Краљево, Крагујевац и Чачак организовано су обишли 23. марта завршне радове на Пристанишној згради аеродрома „Морава“ у Лађевцима код Краљева. Око 160 инжењера имало је част да обиђе објекат и на лицу места види успешно претварање некадашњег војног аеродрома „Лађевци“ у аеродром за цивилни ваздушни саобраћај. Уводну реч и опште карактеристике цивилног дела аеродрома, изнео је потпуковник Зоран Павловић. Комплекс са свим пратећим објектима, обухвата 57 главних пројеката свих сегмената аеродромског комплекса. То је резултат реализације давне идеје о трансформацији војног у цивилни аеродром. После вишемесечних радова на изградњи термоенергетског блока, система за водоснабдевање и канализацију, паркинга и трафо-станице, као и зграде контролног торња и аеродромске зграде површине 5.600 квадратних метара, аеродром ће ускоро бити завршен. Присутним члановима Коморе презентирана је комплетна технологија изградње објекта. Надзорни орган испред Министарства одбране РС, Душица Буквић, дипл.инж. арх., Војислав Јовић, дипл.инж.ел. и Урош Бошковић, испред главног Извођача радова, пренели су своја искуства инжењерима свих струка како би се наредни слични објекти што пре привели намени, а житељи Чачка, Краљева и околине коначно добили аеродром за цивилни ваздушни саобраћај.

Регионални центар Ваљево

Регионални одбор дипломираних инжењера архитектуре организовао је 7. марта трибину: „Представљање плана и објашњење планског решења Плана генералне регулације „Центар“ Ваљево са препорукама за оптималну примену правила плана“. Предавачи су били Властимир Чарнојевић и Виолета Петровић, обоје дипл.инж.арх. који су и руководили тимом за израду овог планског документа при Јавном предузећу «Дирекција за урбанизам и грађевинско земљиште» у Ваљеву. Предавачи су на исцрпан, професионално аргументован начин, упознали присутне са током израде и исходом планског акта, уз стални осврт на методологију рада кроз конкретне примере и увиде у поједине сегменте планског подручја. Образложене су све поставке и смернице као детерминанте матрице будућег развојног концепта, као и премисе којима се фокусирају све сложености урбане и физичке структуре центра Ваљева, све до коначног решења које у себи сублимира све

аспекте релевантне за један овакав плански документ (просторно-временски континуитет, наслеђе и савремени ток развоја у комплексном обухвату; економско социјални, обликовно естетски, еколошки...), а све у мери одрживог развоја централне зоне Града Ваљева.

У организацији Регионалног одбора дипломираних инжењера осталих техничких струка регионалног центра Ваљево организована је 29. марта трибина: „Раскрснице са кружним током саобраћаја у Србији“, која је одржана у сали Техничке школе у Ваљеву. Предавач Драган Пуцаревић, дипл. инж.

Трибине „Раскрснице са кружним током саобраћаја у Србији“, одржана у Ваљеву 29. марта

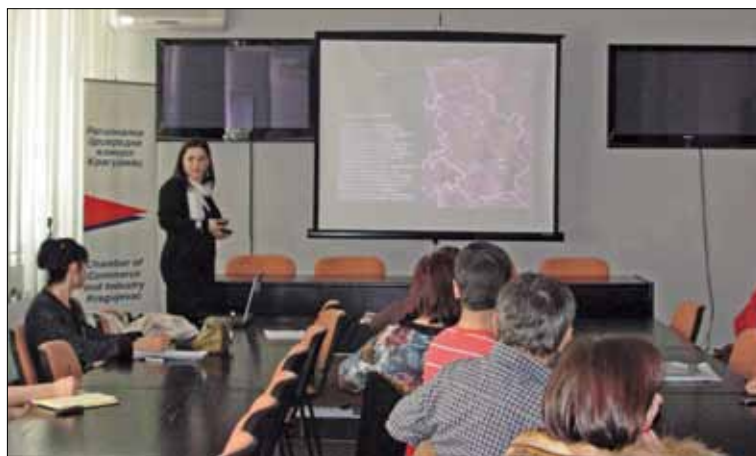
саобраћаја, је кроз опширну презентацију обухватио историјат потребе и реализације кружних токова саобраћаја користећи се подацима из целе Европе. Како је из овог дела било очигледно да су се раскрснице са кружним током градиле само на местима укрштања пет и више градских саобраћајница то је уско повезано са архитектонским решењима планирања и структуре насеља кроз сферични распоред уличне мреже (паукова мрежа). Остварен је циљ а то је упознавање чланова са новим тенденцијама примене раскрсница са кружним током саобраћаја кроз безбеднија и ефикаснија решења у начину регулисања саобраћаја код укрштања три или више улица и путева или пак примена кружног тока саобраћаја код безбеднијих скретања или полукуружних окретања на прометним саобраћајницама.

Регионални центар Крагујевац

У организацији Регионалног одбора дипломираних инжењера архитектуре организовано је 19. марта предавање: „Ревитализација долине реке Црнице – општина Параћин“. Презентација се бавила приказом претходних истраживања објекта из Средњег века, са планским, пројектантским и извођачким моделима будуће реализације обнове и ревитализације дела долине реке Црнице код Параћина. На предавању је

био приказан велики број слајдова који су дочарали вредности културног пејзажа и контекста у коме је смештен ансамбл манастирских скупина у долини реке Црнице. Архитектонски и третман финим уметностима, морају да употпуне «дух места» и амбијенталне захтеве.

Регионални одбор подсекције дипломираних инжењера осталих техничких струка регионалног центра Крагујевац, организовано је 10. априла предавање: „Управљање и процена вредности непокретности“. Први део предавања је одржала доц. др Загорка Госпавић, дипл. инж. геод. и појаснила да рад представља упознавање са појмом управљања и проценама вредности непокретности, али и законске регулативе, потребе и користи процене са освртом на методе и поступак при процени вредности непокретности. Други део предавања одржао је Зоран Ђурић, који је присутнима објаснио методе процене и елементе предмета процене. Том приликом је нагласио да приликом израде процене, односно одређивања вредности некретнине, потребно је одредити начин или методу којом ће се утврдити објективна вредност некретнине на бази елемената који ту вредност детер-

Са предавања: „Ревитализација долине реке Црнице – општина Параћин“, одржано 19. марта 2012.

минишу. Брз технолошки развој у области обраде базе података у погледу израде дигиталних ортофото и векторских планова као и коришћење мултимедијалних података уз могућност међусобног повезивања више државних институција, довели су до примене масовне процене непокретности.

Регионални одбор подсекције дипломираних инжењера архитектуре организовано је 27. априла предавање: „Могући приступи урбаној ремоделацији Милошевог венца и зоне Војно техничког завода у Крагујевцу“ у Галерији Народног музеја у Крагујевцу. Предавач Александар Рудник Милановић, дипл. инж. арх., дао је приказ

постојећег стања историјски и архитектонски најзначајнијих објеката зоне „Милошев венац“ и зоне индустријског културног наслеђа Крагујевца под називом „Александр Арсенал“. Значајан део предавања посвећен је интернационалним примерима интерполације, регулације и ремоделације таквих зона и објеката. Примери наведени у предавању као и методологија и приступи реализацији ревитализације, представљају такође несумњиво неопходна позитивна искуства за све будуће интервенције у зонама које поседују такво наслеђе на територији Републике Србије. Савремени трендови ревитализације подразумевају пре свега нове садржаје у заштићеним зонама, и то управо оне који представљају недостајуће функционалне и просторне компоненте без којих није могуће остварити одрживост постојећих структура. Предавање је имало за циљ приказивање велике лепезе ширег оквира приступа могућих интервенција на примерима решења из интернационалне праксе, са циљем стварања што је могуће бољих предуслова за имплементирање различитих видова функција и намења у постојећи амбијент.

Регионални одбор подсекције осталих дипломираних инжењера одржано је 15. маја предавање са темом „Пошумљавање градских подручја – са акцентом на микро зоне“, у свечаној сали РПК у Крагујевцу. Предавачи су били др Милана Медаревића, дипл. инж. шум. декан Шумарског факултета и Горан Триван, дипл. инж. шум. секретар Секретаријата за заштиту животне средине - Београд. У првом делу предавања указано је потребу едукације у шумарском сектору као перманентан процес образовања шумарских стручњака са циљем унапређења и одрживости газдовања шумским ресурсем. Значај шума за Шумадијско подручје је у основи битан из два разлога: први, зато што шуме чине скоро трећину укупне територије подручја (око 26%), а други, због њихових „карактеристика које у смислу корисног учинка постају функције“. У друштвима као што је наше, највећи број становника концентрисан је у градовима, због чега је већи притисак на зелене површине, са једне стране градских менаџера и инвеститора у жељи за већом стамбено-пословном градњом, а са друге опонирајуће стране, заштитара и грађана који на овим површинама траже простор за рекреацију и одмор од свакодневног стреса и брзог урбаног живота. Град Крагујевац има потенцијала да у значајној мери повећа енергетску ефикасност у области примене алтернативних извора енергије, зато што је порекло шумских заједница изданачко, транспортна дистанце привлачења дрвних сортимената довољно прихватљива, а дрвни остатак који остаје у шуми, након израде углавном построног дрвета велики,

преко 30%, што представља директни извор биомасе. Закључак је да би се започета тема могла разматрати за округлим столом у друштву еминентних стручњака и заинтересоване јавности, како би се донели закључци који ће резултирати пројектима који ће свакако имати за циљ повећање броја радних места и бољи и угоднији живот.

Регионални центар Чачак

Регионални одбор дипломираних инжењера електротехнике организовао је и одржано 2. марта предавање: „Мале хидроелектране - од идеје до реализације“. Предавање је одржано у Зеленој сали Електродистрибуције Чачак, а предавач је био Радомир Милекић, дипл. инж. ел. из Чачка. Предавање је било намењено свим инжењерима техничких струка који се баве пројектовањем и извођењем радова. Основни циљ предавања је упознавање слушаца са свим реалним условима и инжењерским приступом приликом припреме, пројектовања и изградње минихидроелектрана. Предавањем су обухваћене уобичајене процедуре прибављања административне и техничке документације која одговара малим хидроелектранама проточног типа (снага мањих од 1 MW), односно група хидроелектрана за које локациску и грађевинску дозволу издаје надлежна јединица локалне самоуправе. За МХЕ снаге веће од 1 MW издаје де Енергетска дозвола од стране Министарства инфраструктуре.

Предавање „Мале хидроелектране - од идеје до реализације“, имало је велики број слушаца

рударства и енергетике. Предавач је презентирао ходограм активности на реализацији МХЕ, који прописују закони, уредбе и правилници. Као и сваки пројекат, и овај у реализацији има велики број критичних тачака, спорних активности, препрека које се не виде у први мах, а које могу угрозити укупну реализацију МХЕ. Аутор је образложио сваки појединачни корак ходограма и пренео своја лична искуства и све потешкоће на које је наишао у реализацији овог пројекта, што је слушаоце нарочито занимало, као и

решења предавача како да исте превазиђе.

У организацији Регионалног одбора дипломираних машинских инжењера регионалног центра Чачак одржано је 16. марта предавање: „Примена методе - косо усмерено бушење (Horizontal Directional Drilling - HDD) на изградњи и реконструкцији водовода и гасовода. Предавање је одржано у Зеленој сали Електродистрибуције Чачка, а било је намењено свим инжењерима који се баве изградњом, коришћењем и одржавањем ценовода. Предавач је био Драгутин Дедић, дипл.инж.маш. Метода „косо усмерено бушење“ је у основи превод стандарда „Horizontal Directional Drilling“, како је иначе устаљен назив у земљама ЕУ и Америци. Основни циљ предавања је упознавање пројектаната и извођача радова са новом методом постављања инсталација испод аутопутева и осталих саобраћајница, железничких пруга, водотокова без раскопавања и са праћењем задатог пада, односно нивелете инсталација. Примена ове методе све је раширенија јер се избегавају негативни ефекти раскопавања, убрзава рад и обезбеђује несметан рад постојећих инфраструктурних објеката. Поред економских уштеда, организација градилишта је једноставнија, нема обустављања саобраћаја, санације саобраћајница и обалоутврда после прокопа-

вања. Олакшава се и спровођење мера безбедности и заштите на раду. Присутнима је подељен ЦД са презентацијом.

У организацији Регионалног одбора подсекције дипломираних грађевинских инжењера организована је 23. марта посета и обилазак пристанишне зграде аеродрома „Морава“ у Лађевцима код Краљева.

Регионални одбор дипломираних инжењера електротехнике организовао је и одржао 27. априла предавање: „Паметне електричне инсталације у функцији енергетске ефикасности“, у Зеленој сали Електродистрибуције Чачак. Предавач Перица Луковић, дипл.инж.ел. се осврнуо на савремене трендове и прописе везане за изградњу енергетски ефикасних објеката при чему све инсталације морају да задовоље те нове прописе који имају за циљ изградњу квалитетнијих објеката. Присутни на овом предавању имали су прилику да употпуне постојећа знања и искуства новим сазнањима из области кућне аутоматике и енергетске ефикасности објеката. Циљ предавања је упознавање чланства са најновијим техничким достигнућима из области аутоматизације стамбених објеката, укључујући енергетску ефикасност стамбених и пословних објеката са аспекта електро инсталација.

Од идеје до грађевинске дозволе за мини хидроелектране

РАДОМИР МИЛЕКИЋ

Овај текст представља покушај да се једно непосредно искуство у реализацији пројеката из области мини хидроелектрана (МХЕ), у конкретном случају за МХЕ „Бели камен“ снаге 1,5 мегават MW, стави на увид заинтересованој и стручној јавности. У раду се обрађује уобичајена процедура прибављања административне и техничке документације која одговара пројектима малих хидроелектрана (снага мањих од 2 mW) проточног типа.

Бранске хидроелектране имају други ниво и другу природу проблема, тако да се овај изложени приступ градњи не може у великој мери применити код њих. Дакле, реч у овом раду је о групи хидроелектрана за које Локацијску и Грађевинску дозволу издаје надлежна јединица локалне самоуправе, а Енергетску дозволу издаје Министарство рударства и енергетике само за снаге електрана веће од 1MW.

Ходограм активности на реализацији МХЕ, којег намећу закони, уредбе и правилници имају велики број критичних тачака, спорних активности и критичних препрека које се не виде у први мах и не наслућују се размере до којих могу угрозити укупну реализацију пројекта МХЕ. Жеља аутора овог текста је управо да укаже на неке њих.

Обновљиви извори енергије и мале хидроелектране, као њихов атрактивни део, у нашој јавности су представљени на неадекватан начин. Представљени су тако да су многи у томе видели несвакидашњу шансу за велики бизнис, неки су видели шансу да део природних ресурса немилосрдно приграбе себи, неки су добили идеју да своје тешко тржишно привређивање преточе у стабилно и лагодно. Разни имаоци новца су видели шансу да свој иметак претворе у стабилан, дугорочан и континуалан и надасве господствен, извор добре зараде. Није мали број и оних који немају ништа од свега тога, па чак ни минимална знања о малим хидроелектранама, а пожелели су да направе малу електрану на темељима давно срушене „дедине воденице“, и тако реше своје егзистенцијално питање. Велики је број и оних који су се напокон сетили да постоје нека неприступачна, кршевита и неплодна имања која се могу превести на њих оставинским поступцима за накнадно пронађену имовину, те се тако одједном указала прилика да реше своје егзистенцијалне проблеме заувек, уступањем имања за градњу малих хидроелектрана. Нажалост нико од њих неће моћи да испуни своја оче-

кивања иако су се сви дали у прави „јуриш“ на обећану срећу и добро ће засметати озбиљним градитељима. Резултат је несналажење институција, збуњеност и резигнираност правих инвеститора и нарочито отежана проходност квалитетних пројеката.

Следи приказ редоследа активности – ходограм који је, у случају МХЕ „Бели камен“, дао позитиван резултат, заправо, довео до циља.

1. Треба формирати посебну фирму, носиоца свих активности на реализацији изградње МХЕ, као независаног тржишног субјекта, који ће се бавити само том делатношћу;

2. Поставити квалитетног пројкт менаџера са великим овлашћењима, који ће се ослањати на консултанте свих струка;

3. Извршити избор локације на којој ће се градити МХЕ на бази великог броја критеријума изводљивости, критеријума рационалног искориштења хидропотенцијала и профитабилности пројекта. Ово је прва велика прилика за грешку па је потребно посветити јој највећу стручну пажњу;

4. Прибавити Информацију о локацији, од надлежне службе општинске управе, за одабрану локацију;

5. Израдити полазну варијанту Идејног решења МХЕ, на бази те информације и расположивих техничких података о хидропотенцијалу и терену, поставити највероватнију концепцију МХЕ;

6. На бази Идејног решења МХЕ од надлежног оператора дистрибутивног система прибавити Мишљење о могућности прикључења МХЕ на мрежу;

7. Кренути у израду експертских подлога, прва од њих је Хидролошка студија којом се верификује проток одабраног водотока. Ту се добија кључни одговор „да ли изабрани водоток има релевантну количину воде или нема, и шта се сме користити“. (Овде се прави грешка за коју се кајете када све већ буде касно!!!);

8. На урађену Хидролошку студију се прибавља Мишљење РХМЗ – а, које представља институционалну верификацију хидрологије на предметној локацији;

9. Паралелно са претходним активностима прибавља се Мишљење ЈП Србијаводе, на бази Идејног решења МХЕ и остале пратеће документације, према уходаној процедури;

10. Од банке, или на други начин, прибавља се Изјава о финансијској подршци градњи МХЕ;

11. Израђује се Претходна студија оправданости са Генералним пројектом.

Добијена документа су углавном довољна за прибављање Решења о Енергетској дозволи од Министарства рударства и енергетике.

Важна, посебно компликована и често пресудана фаза припреме градње су решење имовинско-правних односа.

Проблеми са решавањем имовинских односа могу годинама да продуже процес припреме локације за градњу, па чак и да је зауставе. Информацију о овоме треба имати у најранијој могућој фази припреме градње, без њиховог решења нема Локацијске дозволе,

Следи Локацијска дозвола која је суштински најважнији документ, јер за њено добијање морају бити решене кључне ствари које могу зауставити или оспорити градњу. Њен саставни део чине услови институција, најчешће, на бази претходно датих мишљења. То су Водни услови, Услови за прикључак МХЕ на електроенергетски систем, Услови „Телекома Србије“, „Путева Србије“, „Војске Србије“, „Железнице Србије“, локалне комуналне организације, Услови надлежног завода за заштиту споменика културе и други.

Посебна пажња се мора обратити на Услове заштите животне средине. Да би Инвеститор био сигуран да еколошки услови градње нису елиминисујући или не захтевају неприхватљив трошак, пожељно је већ у овој фази пројекта прибавити Мишљење надлежног ресора локалне самоуправе за послове екологије и заштите животне средине.

Добијањем Локацијске дозволе завршава се значајна административна фаза и тежиште враћа на припрему и израду пројектне документације. У припрему улазе избор пројектантског тима, израда Елабората о геодетским радовима и израда Елабората о геолошким радовима.

Од пројектаната се тражи да проуче сва до сада прибављена документа и техничке подлоге, и писмено изјасне о њиховом квалитету и употребљивости. Од пројектаната се тражи да сачине пројектне задатке и обим елабората геологије и геодезије и допуне осталих подлога.

Од пројектаната тражити да поново ураде Генерални пројекат са Студијом оправданости (у краћем облику) на бази стварних услова и експертских подлога, са анализом већег броја варијантних концепцијских решења. Циљ је коначни избор концепта МХЕ, који ће се обрађивати главним пројектом.

МХЕ треба конципирати имајући у виду век рада од преко 40 година и услове непрекидно.

Ово је моменат када се лако праве, а тешко, или никако, отклањају техничке структурне грешке. Одговорност је велика и на пројектанту и на инвеститору за лоше последице избора.

Приступа се изради Главног пројекта на бази усвојеног концепцијског решења.

Ревизију пројекта треба урадити посебно у фази избора Коначног концепцијског решења, а касније вршити ревизију „у ходу“.

Лош избор начина захватања и пречишћавања воде ствара огромне тешко решиве проблеме,

ако се нема добра слика о „великим водама“, бујичном наносу и нечистоћама,

Довод воде до турбине је сложен проблем који иначе кошта преко 50% укупне инвестиције. Његов избор је посебно сложен и захтева пажљиве и опсежне техноекономске анализе. Да ли вод под притиском или слободно течење, какве водне грађевине итд.

Избор хидромеханичке опреме, (турбина – генератор) је пожељно урадити у раној фази главног пројекта како би се машинска зграда и темељи радили према опреми која ће се уграђивати. Избор је захтеван, јер има неколико ни-

Радомир Милекић: „Ово своје излагање морам да завршим борбеном реченицом - „срећне вам ране јунаци,“

воа квалитета које се отежано контролишу и неколико нивоа цена за опрему, која често није усклађена са квалитетом.

Након завршетка пројекта и успешне ревизије прибављају се сагласности свих институција које су то и условиле.

Добијањем свих потребних сагласности на Главни пројекат, доказом да су решени имовински односи, прилагањем других стандардизованих докумената о испуњености финансијских и административних услова, стиче се право на добијање Грађевинске дозволе, као коначног циља прве етапе градње МХЕ. Овај завршни чин је превасходно правна процедура и контрола испуњености свих услова. Он је сасвим предвидив и не траје дуго.

Кад све ово прође, да не кажем – протутњите, просто се изненадите како сте одједном добили грађевинску дозволу, а нисте ни приметили да је прошло две године и седам месеци односно 943 дана, што је за наше, српске, прилике добар резултат! Шта остаје, осим да се каже – „срећне вам ране јунаци“.

7. БЕОГРАДСКА ИНТЕРНАЦИОНАЛНА НЕДЕЉА АРХИТЕКТУРЕ – БИНА, 19. АПРИЛ - 4. МАЈ

Енергија града – БИНА 2012

Од краја марта до почетка маја (28. март – 4. мај) у културној понуди Београда доминирала је архитектура пошто су се ове године „преклопиле“ две најзначајније национале архитектонске манифестације - 34. Салон архитектуре и 7. БИНА

СЛОБОДАН КУЛУЊИЋ*

7. БИНА свечано је отворена 19. априла у галерији „Прогрес“ изложбом ”Педесет година архитектуре Лондона”. Манифестацију је отворио Предраг Марковић, министар културе, информисања и информационог друштва Србије, а присутнима су се обратили и Мајк Давенпорт, амбасадор Велике Британије у Београду, Тони О’Брајен, директор ”Британског савета”, проф. др Драгослав Шумарац, председник Инжењерске коморе Србије и Даница Јововић-Продановић, програмска директорка БИНА-е.

Годишње награде Београда добили Марушићи и БИНА

Град Београд по десети пут је наградио своје најбоље појединце за резултате остварене у прошлој и континуираним стваралачким годинама, у 18 различитих области: у категоријима уметности, науке, медицине, архитектуре и урбанизма, новинарства, образовања и спорта. За Годишња признања је конкурисало 177 кандидата, а у два селекциона круга, 30 појединаца понело је Годишње награде Београда, које су им уручене 19. априла „тачно у подне“ у Скупштини града. Занимљиво је да је проф. Дарко Марушић, д.и.а. једини лауреат са две Годишње награде Београда.

Међу лауреатима су били Миленија и Дарко Марушић, д.и.а. за комбиновану дечју установу „Церк Винигради“, у категорији архитектура и урбанизам, односно, Јелена Ивановић-Војводић, Даница Јововић-Продановић, Тања Конли, Иван Куцина, Дарко Марушић, Ружица Спаић, Ана Јанковић-Чорбић, Милица и Милан Максимовић и Алекса Бојовић, чланови проширеног Ауторског тима Београдске интернационалне недеље архитектуре (БИНА), у категорији - изузетан допринос у реализацији догађаја од значаја за Град Београд.

Награда града Београда се додељује средином априла сваке године за претходну годину. Први пут је додељена за 2002. годину. Ове награде су наследнице чувене Октобарске награде Београда, која се додељивала 20. октобра – дана када је 1944. године Београд ослобођен од немачке окупације у Другом светском рату.

„Надам се да се на овој изложби осећа и добра енергија града и добра енергија зграда, али и да се јасно сагледа начин на који је читава манифестација, Београдска интернационална изложба архитектуре, конципирана“, рекао је министар Марковић, отварајући 7. БИНА-у. „Сви ми који смо заљубљеници у Лондон знамо да то није архитектура града, већ градова, који чини Лондон, што се лепо и лако може уочити пажљивим прегледањем ове изложбе“.

„Креативност и професионализам су илустровани радовима приказаним на овој сјајној изложби, лако се уочава, али оно што се не види су зграде/објекти који испуњавају критеријуме и имају „енергетски пасош“, истакао је Драгослав Шумарац, председник ИКС. „То је од изузетне важности, јер све новоизграђене, али и старе зграде, на територији Србије, мораће да имају „енергетски пасош“. Наиме, Инжењерска комора Србије у сарадњи са Министарством заштите животне средине, рударства и просторног планирања, завршила је пројекат енергетске ефикасности зграда, израдом Правилника о енергетској ефикасности зграда и Правилника о условима, садржини и начину издавања сертификата о енергетским својствима зграда. Пре две недеље, 7. априла почела је обука наших чланова, који ће после стечених нових знања и израде и одбране елабората, постати, почев од 15. јуна, први лиценцирани инжењери за енергетску ефикасност зграда“.

Овогодишња БИНА одржана је под слоганом „Енергија града“ зато што град чине његово природно окружење, мноштво разноврсних кућа, мрежа улица и отворених простора, комунална инфраструктура, као и различити људи који га насељавају и граде повезујући се у друштвене, културне, политичке и економске системе. Узајамним деловањем и разменом природе, града и људи, ствара се енергија која одржава град и која је неопходна за његов развој. Што су односи комплекснији, могућности размене се умногостручавају, а енергија града увећава: град расте и мења се. То, међутим, не значи увек и да напредује. Да би напредовао, град мора, увек изнова, да успоставља равнотежу између створене и употребљене енергије. Због тога они који живе у граду, они који брину о њему и они који граде град, морају непрестано да проналазе што

Отварању 7. БИНА 2012 у галерији Прогрес присуствовао је велики број поклоника ове манифестације а међу говорницима били су министар Републике Србије, амбасадор Велике Британије, председник ИКС и организатори

боље начине за успостављање нових могућности размене, као и што боља средства за одржавање равнотеже створене и употребљене енергије града. БИНА 2012 придружује се трагањима за новим могућностима унапређења града увећањем енергије која настаје уравнотеженом разменом природе, града и људи. Стварајући платформу за размену најновијих сазнања о граду, и посвећујући се подстицању те размене, БИНА 2012 истовремено настоји да увећа енергију града и да развије способност људи да критички и креативно утичу на његов напредак. Мисија БИНЕ у праћењу, преношењу и укључивању у савремене светске трендове у архитектури, трасирана претходних шест година, наставља се...

Овогодишња Београдска интернационална недеља архитектуре одржана је седми пут за редом (први пут 2006. године) уз учешће стотинак домаћих и иностраних архитеката и теоретичара архитектуре из Велике Британије, Аустрије, САД, Холандије, Финске/Норвешке и СР Немачке. Ево како је прецизно изгледала 7. БИНА у бројкама и оценама: богат, квалитетан и разноврстан програм одвијао се на 15 места у центру града. Програм се састојао од: 8 предавања, 8 изложби, 2 стручна вођења кроз изложбе, једне видео пројекције, 10 архитектонских

шетњи, 4 дечје радионице, 2 радионице за средњошколце, једне студентске радионице, 4 представљања књига, 5 трибина, једне промоције и доделе награде Друштва архитеката Београда и 5 спонзорских презентација. Више од 50 дешавања заједно са отварањима и пригодним дружењима, са више од 100 учесника програма –организовала је група од око 25 особа и 10 студената волонтера. Да би се све ово остварило било је потребно направити сарадњу са три покровитеља, 34 партнера, једним донатором, 11 спонзора као и 14 медијских партнера. Као и свих претходних година Инжењерска комора Србије била је један од три покровитеља БИНА – поред ИКС, ту су још и Град Београд и Министарство културе, информисања и информатичког друштва. Више него икад до сада, овогодишња БИНА је била присутна у медијима: новински чланци са најавама и интервјуима, гостовања у оквиру радијских програма и на ТВ станицама које су издана у дан извештавале о БИНА. О манифестацији је објављено око 150 чланака у писаним медијима и на интернет порталима, емитовано је 25 гостовања у телевизијским програмима и 20 гостовања у радијским емисијама.

У оквиру 7. БИНА приказано је осам изложби и једна видео пројекција. Поставке изложби биле су

у Културном центру Београда, галеријама Арт-гет и Ликовној галерији, Оzone, Прогрес и у Аустријском културном форуму. Називи изложби су били: Педесет година архитектуре Лондона (кустос: Комитет Клуба архитектуре, Велика Британија), Необичан свет (аутор: Хералд Хунд), Querbar (аутори: Биро Querkraft, Аустрија), Годишње награде за архитектуру и Архитектонски и урбанистички конкурси (организатори: Друштво архитеката Београда и Удружење архитеката Србије), Текстуре архитектуре Берлина (аутор: Милош Комленић, сарадник: Бојан Здравковић), Разгледнице из Европе (кустос: Ђорђе Стојановић - учесници: Адам Вукманов, Драгана Чебзан Антић, Игор Пантић, Јелена Вучић, Кристијан Чебзан, Милан Шијаковић, Милена Стојковић, Милена Стопић и Милош Димчић), RQ2011// архитектура// идеални простор извођачких уметности - видео (кустос: Миа Давид, аутори: Миа Давид, Доријан Колунџија, Радивоје Динуловић, Милан Тврдишић, аутори објекта: Радивоје Динуловић, Ранко Радовић, Зорица Савичић, Иштван Хупко).

БИНА ИНИЦИЈАТИВА

Увођењем рубрике БИНА ИНИЦИЈАТИВА у каталог своје манифестације, ауторски тим Београдске интернационалне недеље архитектуре жели да пружи подршку свим иницијативама, које имају за циљ заштиту постојећег и будућег градитељског наслеђа града Београда. Иницирајући стварање организације До.Со.Мо.Мо Србија, БИНА је отворила пут стварању платформи за критички дијалог о проблемима заштите градитељског наслеђа. С обзиром да је временом стекла репутацију респектабилне организације, са великом посећеношћу публике која није искључиво стручна, БИНА жели да активније укључи ширу јавност у промишљање решавања градских проблема. БИНА ће сваке године подржавати овакве иницијативе и зато позивамо све заинтересоване да нам се у томе придруже.

Без сумње најпосећенији догађај овогодишње БИНА била је изложба о Лондону. Наиме, књига „Новија британска архитектура“ била је инспирација (преко секретара Клуба за архитектуру, Питера Мареја) за изложбу „Педесет година архитектуре Лондона - 1960-2010“ која је одржана у Галерији Прогрес и трајала четири дана дуже од БИНА 012 – до 8. маја. Циљ изложбе је поново био укључивост – да се прикаже веома широка лепеза радова завршених у Лондону током пола века, у периодима процвата – и назадовања. Радови приказани на изложби показују раст Лондона у послератном периоду као глобалне престонице архитектуре, позицију ојачану његовом улогом међународног центра образовања у области архитектуре, као и светске финансијске престонице. У оквиру пратећег програма, публику су кроз изложбу водили Питер Бишоп и Марк Брерли, који су, уз Мајкла

Тејлора, одржали веома запажена предавања о свом раду и архитектури и урбанизму Лондона. Свакодневно су одржаване и радионице за децу Град и светлост, за децу од 13-17 година, чија је тема била анализа сличности и различитости урбане структуре градова Београда и Лондона, кроз постепено прављење макета ова два града. Радионицу су водиле Ксенија Смољанић и Вања Енбулајев, а организатор је био Центар за промоцију науке Републике Србије.

Друга најпосећенија изложба била је „Архитектонски и урбанистички конкурси у периоду мај 2011 – мај 2012. Ова традиционална изложба Београдске недеље архитектуре, има за циљ да прикаже конкурсне радове настале у току претходне године, приказани су радови са четири архитектонско урбанистичких конкурса. Први - Позивни конкурс, за студенте Архитектонског факултета Универзитета у Београду који раде дипломски мастер рад, неанонимни једностепени, за израду идејног архитектонског решења са елементима идејног пројекта за „ансамбл мултикултуралног центра“ у Орловском насељу, општина Звездара, у Београду. Други - Јавни анонимни урбанистичко-архитектонски конкурс за идејно урбанистичко-архитектонско решење стамбеног комплекса на локацији у улици др Ивана Рибара, општина Нови Београд у Београду. Трећи - Општи јавни и анонимни конкурс за израду идејног урбанистичко-архитектонског решења стамбено-пословног комплекса социјалног становања у насељу Овча, општина Палилула на катастарској парцели 3672/3 К.О. Овча, у Београду. Четврти - Општи јавни анонимни пројектни конкурс за израду идејног решења типизираних „булеварског киоска“ на подручју општине Звездара, у Булевару краља Александра у Београду.

Када је реч о предавањима одржано их је осам - ех катедра, трибине, књиге, видео записи и пројекти). Предавања: Педесет година архитектуре Лондона (предавач Питер Бишоп, Велика Британија), Обликовање Лондона (предавач Марк Брерли, Велика Британија), Пројектовање у потрази за ефикасношћу - позадинска прича о велодрому за Лондон 2012 (предавач Мајкл Тејлор, Велика Британија), Пројекат – модел Овча 2011/12: Пројектовање насеља – једно ново искуство (аутори: ТИМ 8), Енергија града и објекат архитектуре (предавач Бранислав Митровић, Србија), Изазови Трећег Београда: Тактички план за адаптивни урбани развој (предавач Петар Заклановић, Холандија), Урбани дизајн после 1945: Глобална перспектива (предавач Дејвид Грејем Шејн, САД, подршка: Амбасада САД у Београду), Истраживање слојева београдске архитектуре (предавачи Весна Вучинић и Миодраг Нинић), Порекло урбанизације, случај Истанбул: Приказ развоја од XIX до XXI века (предавач Орхан Есен, Турска). Када је реч о тибинама оне су биле посвећене - РЕСНА КУСНА Енергија града (модератори: Миа Давид и Милан Ђурић), Једно подсећање на Ранка Радовића (модератор: Бојан Ковачевић) и

Током 16 дана трајања Београдске интернационалне недеље архитектуре, било је организовано преко 50 дешавања са више од 100 учесника десетак програма (изложби, предавања, трибина, радионица, промоција књига и шетњи по граду), а да би се ово остварило било је потребно направити сарадњу са три покровитеља, 34 партнера, једним донатором, 11 спонзора као и 14 медијских партнера

Мапа управљања Београдом (модератори разговора су били: Ален Спахић, Дубравка Секулић, Наташа Јанковић и Ана Савић).

Пратиоцима и посетиоцима овогодишње БИНА биле су представљене следеће књиге: У идејама, аутора Милоша Комленића, Српски архитекти 2000–2010, ауторке Анамарије Ковенц Вујић, Традиција – транзиција: Употреба наслеђа у архитектури, аутора Борислава Петровића и Ивана Рашковића и Изгубљено – нађено (разговор је водио Иван Марковић, District 6, док су о књизи говорили - Живојин Бата Кара-Пешић, Бојан Ковачевић и Драган Живковић).

7. БИНА, сасвим случајно, имала је и седам радионица - БИНА Кабина - студентска радионица на отвореном (аутори: биро MDH, Финска/Норвешка и Наташа Зедник), Познато – виђено другим очима - студентска радионица (водитељ је био Ненад Поповић, СР Немачка), Анимирани град - дечја радионица за узраст 12 – 15 година (водитељи су били Биљана Бранковић, Бојана Петковић и Романа Бошковић), Град и светлост - дечја радионица за децу узраста 13–17 година (водитељи Ксенија Смољанић и Вања Енбулајев, Центар за промоцију науке РС), Архитектонске приче - радионичка трибина за средњошколце (водитељ ПРОЦЕС едукативна архитектура), Креативна употреба града - радионица за средњошколце (водитељи су били Биљана Бранковић, Романа Бошковић и

Братислав Бранковић) и Шетајући град - дечија радионица за узраст 9–11 година (водитељи су били Биљана Бранковић, Наташа Каталина и Романа Бошковић).

Највећи број догађаја био је у корпусу “шетње“, а било их је десет, и то: Београд испод Београда – обилазак Ташмајданских пећина (водич је био новинар Зоран Николић, аутор истоимене књиге), Тура подземним Београдом (водичи су били из Го2 Србија), Савске обале и оно што их спаја - do.co.mo.mo шетња бродом (водичи су били Марија Мартиновић и Добривоје Лале Ерић, do.co.mo.mo Србија), Алејама Новог гробља (водич је била Виолета Обреновић), Индустриско наслеђе Београда (водич је био Рифат Куленовић), Архитектура и војска (водич је био Иван Марковић, District 6), Факултети и библиотеке Београда (водичи су били Кристина Мах, District 6 и Јелица Јовановић, do.co.mo.mo Србија), Зграда и реч - историјат штампане речи у Србији (водичи су били Владана Путник, District 6 и do.co.mo.mo Србија), Ја сам Београђанин – шетња за средњошколце (водичи су били Добривоје Лале Ерић, do.co.mo.mo Србија и Иван Марковић, District 6) и Изгубљено – нађено (водич је био Иван Марковић, District 6).

* У изради овог прилога аутор је користио текст Јелене Ивановић Војводић и фотографије Сења Вилд

Пројектовање и изградња

МР БОРИС ГЛИГИЋ*
СВЕТИСЛАВ СИЋЕЛИЋ*
ДУШАН БАЊАЛИЋ*

Нови двоколосечни железнички мост преко Велике Мораве код Туприје има типичан попречни пресек бруто габарита од око 11,0x9,5м без ревизионих стаза односно око 13,5x9,5 са ревизионим стазама. Пројектован је као затворена челична решеткаста конструкција са коловозним застором у кориту од ортотропне плоче на доњем појасу. Ортотропна плоча је интегрални део доњег појаса главних решеткастих носача. Пројектанти (Синиша Михајловић, дипл.грађ.инж. са сардницима, Саобраћајни Институт ЦИП, Београд) су све везе на мосту предвидели у завареној изради, како радионичке тако и монтажне, и идејним пројектом монтаже предвиђена је изградња привременог објекта који би омогућио велики обим заваривања високог квалитета (класе Б) у контролисаним радним условима. Генерални извођач радова (АЛПИНА) са подизвођачима је, након анализа, одлучио да гради према предложеном решењу монтаже, укључујући извођење свих монтажних спојева заваривањем. Ово је подразумевало и изградњу привременог објекта - радионице, која је предмет овог стручног рада, у коме би се обезбедили континуирани контролисани радни услови за потребе, пре свега, заваривања али и других радова.

Тендерском понудом је за потребе изградње привременог објекта понуђач подценио инвестициону вредност те је након покушаја да се са сопственим капацитетима уклопи у предвиђен буџет одлучио да упути захтеве за Понуде по систему инжењеринга односно по систему „кључ у руке“. Једна од екипа која је добила Захтев за понуду су и аутори овога рада којим се даје приказ техничког решења, градње и покретања успешно реализованог објекта покретне хале.

ТЕХНОЕКОНОМСКА АНАЛИЗА

Објекат је пројектован за сопствену тежину и амбијентална оптерећења од снега, ветра и температурних промена. Решавање овог конструктерски не много захтеваног задатка показало је сву међусобну зависност различитих аспеката инжењерског проблема. Све у свему, пројектовање, грађење и померање овог покретног објекта пружило је необично велико задовољство ауторима и резултовало је јединственом конструкцијом (приликом почетних истраживања литературе и искустава није нађено ништа слично у свету).

Очекивало се, поготово што су аутори инжењери

Мр Борис Глигић и Светислав Сиђељич за овај реализовани пројекат добитници су овогодишње Награде Коморе у категорији "изузетна достигнућа у струци из делатности Коморе".

конструктивци, да ће се оптимизацијом носеће челичне конструкције хале, где је првобитно стављен акценат, постићи довољно конкурентна цена. Вршена је техно-економска анализа са избором различитих типова попречних носача (оптимизирани заварени носачи променљиве висине, решеткасти носачи, комбиновани пуни и решеткасти системи) али је вршено и параметарско мењање растера главних носача (различите дужине, међусобно једнаки растери, крајњи растери краћи, итд.) као и са избором типа и растера рожњача и фасадних ригли. Посебно су анализирана решења за велике калканске површине које су морале некако да буду монтажном де-монтажне (када хала „објаши“ мост) а бар један калкан је морао бити осмишљен тако да може да се „укроји“ око продора елемената моста (у сваком „радном“ циклусу, осим првог, сегмент који се „затвара“ ради рада на њему је континуитет претходног који онда мора да „продире“ кроз калкан). Све претходно је довело до само делимично задовољавајућих резултата. Показало се, на пример, да је решење калкана на начин како се решавају продори мостних дизалица кроз зидове затворених хала, са гуменим тракама, у овом случају, због енормних димензија (минимум око 180 м² за један односно 360 м² за оба кланкана), нарочито када се гледа у процентима за објекат у целини, значајно утиче на укупну цену објекта.

Првобитно се, наиме, рачунало да у избору финансирања (темељи самци повезани подужним темељним гредама), кровног покривача (једноструки профилисани лим) и начина померања хале (некако решење са шинама и „колицима“ аналогно мостним крановима) нема много могућности избора те да ће сви понуђачи морати у том сегменту да рачунају на мање-више слична решења (и цене) те да се оптимизацијом тих сегмената пројектовања и градње не може стећи конкурентна предност.

Међутим, накнадне прелиминарне анализе, статичке и финансијске, су дале веома интересантне резултате који су јасно ставили до знања да се нешто значајније по питању укупног коштања не може постићи само оптимизацијом носеће челичне конструкције хале. Ево неких интересантних података за овај конкретан случај.

За потребе решавања пројектног задатка, наиме, неопходно је:

- Преко 100 м „трасе“ за кретање хале (2x50 м) с обзиром да је дужина хале 25 м а захтева се покретање у целој дужини како би цела дужина била доступна за монтажу аутодизалицама - како год да се реши овај део, темељи са/без шина, са/без механизма или моторног погона, итд. то је респектабилна количина бетона, арматуре, земљаних, радова, шина, веза, итд., нарочито када се узме у обзир величина самог објекта
- Објекат са релативно малом основом блиском квадрату са релативно великом висином резултује са преко 3 м² „облоге“ по м² основе - како год да се реши, са/без подконструкције, вертикално/хоризонтално облагање, итд. то је значајна финансијска ставка чак и ако је разматрана само проста облога с обзиром да није било захтева за термиком (само заштита од кише,

покретне хале

ветра, и снега) а учешће облоге у укупном коштању увећава и чињеница да је скоро четвртина (калкани) морала бити решена као монтажно-демонтажна односно „укројива“ на неки начин.

После још неколико итерација изведен је закључак да значајног „добитка“ у укупном коштању не може бити без радикалније редуковања коштања и на систему фундарања и на систему за покретање хале. Прво је одлучено да се проба са потпуним избацивањем било каквих колица која би се кретала по шинама јер те две ствари због броја потребних колица (свако стубно место) и дужине шина (преко 100 м) постају значајан трошак. Исто тако је постало јасно да нема значајне редукације коштања ако се потпуно не избаци моторни погон или слична решења (чак и обична витла на електропогон су значајна ставка већ и због релативно велике дужине потребних сајли односно каблова). Најзад, одлучено је да се са фундарања на темељима самцима повезаним темељним гредама пређе на фундарање само на темељним гредама – тракастим темељима као и да се осмисли неки једноставан начин да се хала помера на обичним, јефтиним, индустријским точковима високе носивости.

Разматрана су разна решења из понуда и показало се да на тржишту и нема много погодних точкова за ову намену (точкови за „вожње“ по индустријским подовима). Односно, најјачи точак који се стандардно може набавити носи само 1-2 тоне радног оптерећења. Сила у стубном месту у усвојеном rasterу од 5 м има, у варијанти са једноструким профилисаним лимом, најмање 0,75 тона само од облоге а са најоптималнијом тежином класичне конструкције, са рожњачама и фасадним риглама, то се пење на преко 2,5 тоне. Варијанта са по два точка по стубном месту је одбачена јер, осим што покупује решење, отвара проблем детаља односно осмишљавања начина да се точкови равномерно оптерете.

У једном тренутку, приликом претходно побројаних анализа, „синула“ је идеја која је и реализована а са којом се већина проблема „ланчано“ свела у прихватљиве

оквири. Основа ове идеје је да се конструкција максимално олакша применом облоге, практично, без тежине – архитектонског платна какво се примењује за такозване „балон“ хале. Ово решење, уз напредну примену (где се платно не користи само као обична „церада“ постављена преко подконструкције већ се утезањем искоришћава као носиви конструктивни елемент), је додатно редуковало утрошак челичне конструкције јер је избачена потреба за класичним рожњачама (остале су само слемењача и венчанице) и фасадним риглама (остала је само „сокла“). Претходно је онда свело силе по стубном месту у оквири код којих су примењиви једноставни индустријски точкови а давало је реалну наду да ће хала моћи да се помера „ручно“ с обзиром на значајну редукацију силе по точку те је одлучено да се тако и пројектује (са идејом да се после пробања, по потреби, уведу некакви алати или погони за повлачење хале).

ДИСПОЗИЦИЈА

Хала је, у коначном решењу, пројектована са главним носачима у rasterу од 5 метара (5 поља по 5 м) који су обликом прилагођени технологији примене платна као носивог елемента конструкције (везачи и стубови су морали да имају спољну страну закривљену са стрелом довољном за такозвани „форм финд“ облик утегнутог платна – практично једини довољно стабилни равнотежни облик које може да заузме платно утегнуто у два правца). Ово је искоришћено за формирање неке врсте вута код решеткастог двозглобног оквира попречног носача па је додатно оптимизовало челичну конструкцију. У подужном правцу, осим венчаница, слемењача и сокли, постављени су и штапови – разупирачи у ретком rasterу од око 3-4,5 м за бочну стабилизацију главних

Усправљање првог сегмента хале

носача. У средњем пољу је формиран систем вертикалних и кровних спрегова при чему су између поменутих штапова – разупирача, додате само укрштене дијагонале. Овај спрег прима и на темеље преноси и све утицаје на објекат у подужном правцу.

Облога, архитектонско платно, се у попречном прав-

цу пребацује преко решеткастих слемењача и венчанца и утеже у „сокле“ (код аналогних решења „балон“ хала ово утезање се врши директно у темеље али овде то, с обзиром на потребу за покретањем хале није било могуће). Платно на овај начин покрива кровна „поља“ димензија око 9x5 м и „поља“ подужне фасаде од чак око 11x5 м без потребе за додатном подконструкцијом. Утезање у подужном правцу иде од калканског носача до калканског носача и за пријем ових сила су искоришћени поменути штапови – разупирачи који, у комбинацији са спрегловима, служе за бочну стабилизацију главних носача и пријем подужних утицаја на објекат. Ови штапови су постављени у нивоу унутрашњег појаса ригле и стубова решеткастих главних носача (са неком врстом „косника“ који придржавају у спољашње појасеве на начин који не ремети постигнути „form find“ облик утегнутог платна).

Калкански зидови су потпуно без подконструкције, платно је формирано у четири вертикалне траке димензија прилагођених димензијама попречног пресека моста односно лаког уклапању на продору конструкције моста кроз калкан. Ове четири траке се по постављању „копчају“ међусобно и утежу за закривљену темељну греду и стубове калканских главних носача (закривљена темељна греда у комбинацији са утезањем у два правца код калканских површина обезбеђује стабилан независан „form find“ облик калканских површина).

Темељне греде – стазе су пројектоване правоугаоног пресека и рачунате за сва експлоатациона стања - два фиксна положаја са пуним оптерећењем (сопствена тежина, снег, ветар, температурне промене) и као кран-

Припрема за пробно померање потпуно завршене конструкције

ска стаза за покретни систем сила који одговара утицајима у стубним местима само од сопствене тежине и ветра до 2м/с – што су неопходни услови за померање хале (да нема снега и ветра). Прорачуном греде на еластичној подлози доказано је одсуство затезања у темељној спојници за сва експлоатациона стања (с обзиром на велике силе чупања код овакве лаке хале услед деловања ветра).

Конструкција је у фиксним положајима анкерисана завртњима 10.9 а за потребе померања осмишљен је једноставан механизам типа шипке са супротним навојима на чијем доњем крају је на погодан начин мон-

тиран индустријски точак велике носивости чиме се конструкција након „откључавања“ односно одвртања анкера, одиже (цца. 2 цм) на тачкове ради померања. С обзиром да је статички систем главних носача дво-зглобни рам дуж „трасе“ померања је са спољних страна постављена лака вођица која прима мале хоризонталне силе из рамова услед саме сопствене тежине а на саме стубове су монтирани додатни хоризонтални тачкови – лагери како би се смањили отпори и олакшало померање, али и спречило „усукавање“ хале које се јављало при пробним покушајима померања услед неравномерног покретања обе стране хале што је изазивало „заглављивање“ приликом померања. Ове вођице, су обликовно прилагођене да, истовремено, служе и као нека врста „граничника“ при евентуалној изненадној појави малог ветра (хала се, иначе, не сме „откључавати“ односно померати при ветру већем од 2 м/с с обзиром на опасност од превртања овако лагане конструкције са великом површином изложеном деловању ветра).

МАТЕРИЈАЛ

Комплетна конструкција, осим вођице на темељној греди која је од ваљаног профила, је пројектована од кутијастих НОР профила у квалитету С235. Примењени су завртњи класе чврстоће 8.8 и 10.9. Темељи су од МВ25 са RA400/500. Уговорена антикорозиона заштита, с обзиром да се ради о привременом објекту, су два основна премаза на бази алкида.

Облога је негориво транспарнтно једноструко платно - мембрана од ПВЦ материјала високе технологије (тип 2 спец. тежине 900 г/м², прекидна чврстоћа 280 кг/5 цм, чврстоћа на цепање 30 кг, РРЗ атест у класи М2, беле боје, 100 % водонепропусно, трансмисија светлости 6-9 %, УВ трансмисија 0). Додатна погодност примењеног платна је његова транспарнтност која обезбеђује довољно светлости унутар хале у дневним условима и без вештачког осветљења а да при томе у летњим условима штити од сунца (обезбеђује засенчење).

ИЗРАДА

Решењем конструкције постигнут је необично мали број „комада“ конструкције у односу на димензије (запремину) објекат што је имало утицаја и на једноставност детаља и брзину израде и монтаже. Једина неповољност је била потреба формирања кривих појасева (у принципу је могуће исто извести и полигонално али то онда уситњује израду и јавља се велики број сучеоних радионичких наставака) али је и ово успешно решено посебним алатима (произвођач конструкције, Ралех д.о.о. из Јагодине је првобитно „гужвање“ кутијастих профила при лучном савијању елиминисао повећањем међусобног растојања ваљака што је онда омогућило да се савијање ради са уношењем мањих сила па је „гужвање“ елиминисано).

Општи утисак једноставности није умањила релативно мала потреба за машинском обрадом делова механизма за покретање хале.

Архитектонско платно – мембрана је у целини искројено у радионици. Цео кров и подужне фасаде су формиране као један комад. Калкани су израђени у виду четири траке сваки са уграђеним „алкама“ за виšekратно „пертлање“ и утезање при постављању односно „одпертлавање“ и отпуштање при уклањању. Специфичност кројења оваквих структура је посебно сло-

жена проблематика – „крој“ се добија ревирибилним поступком. Прорачуном се добије „form find“ облик затегнутог платна које, иначе, има релативно велико издужење при затезању. Овако добијен затегнут облик се компјутерски исеца на делове према ширинама набавних трака па се ти делови „релаксирају“ односно отпуштају што им даје облик у коме треба да буду „искројени“. Само код овако искројене мембране је могуће утезање без формирања „набора“ који, осим што естетски неповољно делују, не гарантују да неће доћи до осцилирања платна при ветру а тиме и до потенцијалног цепања. Комплетан посао око производње и постављања ове специфичне облоге успешно је обавила фирма специјализована за ову врсту радова („ArTech“ д.о.о. из Београда).

МОНТАЖА

Монтажа овако витке конструкције је успешно реализована укрупњавањем комплетног поља са спреговима у хоризонталном положају уз помоћ монтажних јармова. Овако укрупњено поље је онда усправљено као крута фигура. Остали главни носачи су такође укрпњени на земљи у хоризонталном положају и „на прекрет“ усправљани „хватањем“ у више тачака да се конструкција не би преломила.

Главни комад платна који чини кровна равна са подужним фасадама је специјалном техником, уз примену нарочитих приручних алата – механизма, „превучена“ са једне на другу подужну страну објекта (најризицијна операција јер је неопходно потпуно одсуство ветра у трајању од пар сати) и онда извршено утезање у сокле односно калкане објекта. Калканске траке су посебном техником „заварене“ за кровно платно у скупљеном положају а пробним „пертлањем“ и утезањем је проверено међусобно уклапање и постигнут „form find“ облик.

ПОМЕРАЊЕ ХАЛЕ

За потребе померања хале прописана је процедура која гарантује безбедност. При померању хале, пре свега, на крову не сме бити снега (капацитет точка одговара само оптерећењима од сопствене тежине), у случају да је при снегу покретање неопходно снег са крова се може скинути или отопити калориферима изнутра. При померању хале не сме бити удара ветра јачих од цца. 5м/с (и овај ветар ће изазвати застој у померању али ће „вођице“ на темељима издржати као „граничници“ и спречити превртање хале), потребно је померање планирати усклађено са метеоролошким подацима. Сматра се да ово није претерано захтевно с обзиром да се очекује (према планираном броју сегмената моста око $2 \times 15 = 30$ померања хале у експлоатационом периоду)

Ако су испуњени претходни услови прво се приступа „скупљању“ оба калкана у ролне при крову (уз претходно отпуштање и „отпертлавање“ међусобних веза трака калкана. Након тога се приступа „откључавању“ свих стубова одвртањем анкера (по два на сваком стубном месту), укључујући и оне који се налазе на „празним“ местима а који штите рупе са навојем од оштећења односно запушивања. Након тога се ручним одвртањем навојне шипке са супротним навијима сва стубна места „одижу“ на точкове (довољно је да се анкер плоча одигне сса. 2 см изнад доње ивице точка односно горње ивице темељне греде – стазе), парови стубова са вертикалним спрегом се „одижу“ симултано јер је крутост спрега таква да би

Монтажа платна

одизање једног стуба привукло на точак тежину из два стуба што премашује капацитет точка. Овако „одигнута“ на точкове (укупно 12 комада) хала се ручно (уз неописив осећај) гура у нови положај (више пута проверено функционисање уз „снагу“ од свега четири човека, по два са сваке стране хале. Након финог подешавања положаја процедура се понавља обрнутим редоследом (стубови се „спуштају“ тако да се доња ивица точка одигне сса. 2 см изнад темељне греде – стазе односно анкер плоче, врши се анкерисање увртањем анкер завртњева у рупе са навојем, уврћу се и анкери у рупе на сада „празним“ стубним местима као заштита од оштећења навоја и запушавања рупа, по потреби се „спуштају“, „пертлају“ и утежу калкани (у принципу у „нерадном“ положају нема потребе за затварањем хале). Битно је напоменути да хала није рачуната за ситуацију са само једним дигнутим калканом па је ова ситуација забрањена.

ЗАКЉУЧАК

Осим осећаја да је урађено нешто што по сазнањима аутора нико раније није урадио, као и осећаја који се има када се ручно покреће објекат ових габарита, могло би се рећи да је претходно описано постигнуто на један техноекономски завидан начин (није спорно да се овакав задатак може решити и на друге начине али се верује да је у овом случају изабран оптималан начин – утолико пре што је заиста рађено параметарско пројектовање, и то по три основе, конструкција, темељење и покретање па је недвосмислено, бар у оквиру анализираних параметарских решења, одређена укупно оптимална варијанта).

Комплетан објекат (заједно са 100 м армиранобетонске темељне греде – стазе са вођицама и калканским темељних гредама) је у систему инжењеринга произведен, изграђен и тестиран за око 12,5€/м³ објекта (због велике висине објекта запремина је погоднија мера од основе). По сазнањима аутора ова цена би била врло конкурентна за сличан објекат и без свих његових особености и специфичности. Напомиње се да значајан део рационализација не потиче од директне тежње ка уштедама већ је проистекао из тежње да се реши покретање хале, за шта је, између осталог, било потребнотежину конструкције са облогом, у датим условима, свести на најмању могућу меру па је тиме и објекат постао рационалнији.

* доцент Београдског универзитета на Грађевинском факултету

* NTG plus д.о.о. – Београд

* DB Engineering - Београд

